

Vysoká škola CEVRO Institut

Politologie a mezinárodní vztahy

Japonsko-české vztahy

Lucie Navrátilová

Bakalářská práce

Praha 2011

Vysoká škola CEVRO Institut
Politologie a mezinárodní vztahy

Japonsko-české vztahy

Lucie Navrátilová

Vedoucí práce: PhDr. Jan Kubáček

Garant oboru: Prof. Dr. Miroslav Novák

Studijní program: Politologie a mezinárodní vztahy

Studijní obor: Politologie a mezinárodní vztahy

Bakalářská práce

Praha 2011

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem svou práci vypracovala samostatně a použila jsem uvedené zdroje, literaturu a doplnila je vlastními myšlenkami.

Lucie Navrátilová

.....

Poděkování

Děkuji panu PhDr. Janu Kubáčkovi za jeho odborné vedení, cenné rady, podporu a čas, který mi věnoval k vytvoření této práce.

RESUMÉ

From the title itself implies, that this Bachelor's thesis is concerned about Japan-Czech relations. The first aim of this Bachelor's thesis is analyze Japanese political system. Since the inception of the Japanese Constitution which was established under U.S. occupation after World War II, to the electoral system and party system of today. Next chapter focuses on the history of Japan-Czech relations from the very beginning until 1989. In another, I focus on mutual relations after the Velvet Revolution and summarize the entire course of our relationship. That is followed by chapter about important personalities who influenced (or in some way affect) our relations. Finally the task of last part is to embrace and describe cooperation between Japan and Czech Republic. It is divided into two chapters. The first is focused on trade, business and economics. The second covers cultural cooperation.

Key words: Japan, Japan-Czech, relation, history, Constitution, trade etc.

OBSAH

ÚVOD	8
1 POLITICKÝ SYSTÉM JAPONSKA	10
1.1 POVÁLEČNÁ DEMOKRATIZACE A VZNIK ÚSTAVY JAPONSKA.....	10
1.2 VOLEBNÍ SYSTÉM JAPONSKA.....	12
1.3 PODOBA JAPONSKÉ ÚSTAVY	13
1.4 JAPONSKÝ PARLAMENT	15
1.5 VLÁDA.....	16
1.6 STRANICKÝ SYSTÉM	18
1.7 JEHO VÝSOST CÍSAŘ AKIHITO	21
2 VZÁJEMNÉ JAPONSKO-ČESKÉ VZTAHY (DO ROKU 1989)	24
2.1 HISTORICKÉ POČÁTKY JAPONSKO-ČESKÝCH VZTAHŮ.....	24
2.2 VZNIK ČESKOSLOVENSKÉ REPUBLIKY A AKTIVITA T.G.M.....	25
2.3 JAPONSKÉ VELVYSLANECTVÍ A CÍSAŘ HIROHITO	27
2.4 JAPONSKÁ INSPIRACE NACISMEM	28
2.5 MNICHOVSKÁ KONFERENCE A VLIV OKUPACE NA JAPONSKO- ČESKOSLOVENSKOU ZAHRANIČNÍ POLITIKU	29
2.6 KONEC VÁLKY A SITUACE V JAPONSKU.....	31
2.7 VÝZNAMNÉ NÁVŠTĚVY LET 60. A 70.	33
3 JAPONSKO – ČESKÁ SPOLUPRÁCE (PO ROCE 1989)	37
3.1 VLIV SAMETOVÉ REVOLUCE	37
3.2 SHRnutí VZÁJEMNÝCH VZTAHŮ ČR A JAPONSKA.....	39
3.3 VZTAHY DNES ANEB POČÁTEK NOVÉHO STOLETÍ.....	40
4 VÝZNAMNÉ OSOBNOSTI JAPONSKO-ČESKÝCH VZTAHŮ	42
4.1 MIMOŘÁDNÁ A ZPLNOMOCNĚNÁ VELVYSLANKYNĚ ČESKÉ REPUBLIKY V JAPONSKU – KATEŘINA FIALKOVÁ	42
4.2 PRVNÍ JAPONSKÝ VELVYSLANEC V PRAZE - HARUKAZU NAGAOKA	43
4.3 OD ROKU 1920 VELVYSLANEC V JAPONSKU - KAREL PERGLER	44
4.4 ŠUMNÉ STOPY ČESKÝCH ARCHITEKTŮ V JAPONSKU	46
4.4.1 Antonín Raymond – nejplodnější český architekt 20. století.....	46
4.4.2 Jan Letzel (1880–1925) – Autor mementa „Little Boye“	48
4.4.3 Bedřich Feuerstein (1892 –1936)	49
5 JAPONSKO- ČESKÁ SPOLUPRÁCE V OBLASTI OBCHODU,	

PODNIKÁNÍ A EKONOMIE	51
5.1 HISTORICKÉ POČÁTKY VZÁJEMNÉ SPOLUPRÁCE.....	51
5.2 ČESKÝ VÝVOZ DO JAPONSKA.....	53
5.3 ČESKÉ FIRMY MAJÍCÍ POBOČKU V JAPONSKU	54
5.4 OBLASTI VÝVOZU A POPTÁVKA PO ČESKÉM ZBOŽÍ V JAPONSKU	55
5.5 JAPONSKÉ FIRMY V ČR.....	56
6 ČESKO – JAPONSKÁ SPOLUPRÁCE NA POLI KULTURNÍM	58
6.1 ČESKO-JAPONSKÁ SPOLEČNOST	60
7 ZÁVĚR	63
8 ZDROJE	65
9 PŘÍLOHY:	69
9.1 PŘÍLOHA Č. 1: SMLOUVY ČR A JAPONSKA, ZASTUPITELSTVÍ ČR V JAPONSKU.....	69
9.2 PŘÍLOHA Č. 2: VELVYSLANECTVÍ ČR V TOKIU	71
9.3 PŘÍLOHA Č. 3: TABULKY	72
10 OBRAZOVÁ PŘÍLOHA:	79

ÚVOD

Jak již název této bakalářské práce napovídá, jejím hlavním cílem je seznámit čtenáře s japonsko-českými vztahy. A to nejen na úrovni ryze diplomatického a politického charakteru, ale i s obchodní a kulturní spoluprací obou zemí – Japonského císařství a České republiky. Ač je Japonsko zemí geograficky dosti vzdálenou od té naší, spolupráce mezi nimi nebyla a není zanedbatelnou.

Samotní Japonci si v posledních desetiletích nemohou stěžovat na nezájem cizinců, jejich elektronika, automobily, fotoaparáty a mnoho dalších výrobků, pronikají do všech zemí světa, nejen na českou půdu. A i když se může zdát, že zájezdy japonských turistů neberou konce, a že jejich fotoaparáty cvakají spíše okolo chrámu sv. Víta, než v rukou českých obyvatel v Japonsku, nemohou si Japonci na nezájem českého obyvatelstva stěžovat.

Mnou předkládanou práci jsem rozdělila do několika kapitol, přičemž v každém z nich se věnuji jinému tématu. Spojovací linií jsou japonsko-české vztahy. První je zaměřena na politický systém Japonska a to především od jeho kapitulace po druhé světové válce, na demokratizaci země a vznik ústavy během sedmileté okupace Spojenými státy americkými, seznamuji čtenáře s volebním i stranickým systémem. Dále se zabývám rozdělením parlamentu a jeho komorami, složením vlády Japonska, vlivem současných voleb a také složitými úkoly, kterým musí čelit vláda nová. V příloze lze nalézt i přehledy mezinárodních organizací, v nichž je Japonsko zapojeno. Jelikož hlavním symbolem Japonska je císař, rozhodla jsem se současnému císaři Akihitoovi věnovat závěrečnou část první kapitoly.

V kapitole s názvem Japonsko-české vztahy (do roku 1989) se snažím shrnout historii vzájemných kontaktů, od prvních zmínek, pocházejících spíše z literatury až do vzniku samostatné České republiky v roce 1993. Nutno podotknout, že historický vývoj obou zemí, který používám jako jakýsi literární most, je důležitý k pochopení vzájemné

spolupráce. Proto tedy zmiňuji Mnichovskou dohodu i situaci, která nastala v Japonsku po druhé světové válce.

Japonsko-česká spolupráce (od roku 1989), již se zabývám v následující, v pořadí třetí kapitole, je historický úsek od vzniku České republiky do současnosti. Popisuji zde vliv tzv. sametové revoluce u nás a následnou reakci japonské strany, shrnuji vzájemnou diplomacii a jednu podkapitolu věnuji i současnosti, která je více méně o spolupráci v oblasti ekonomiky a diplomatických návštěvách vládních představitelů obou stran.

Ovšem největší potěšení mi přinesla tvorba čtvrté kapitoly s názvem „Významné osobnosti japonsko-českých vztahů“, konkrétně právě šumných stop českých architektů v Japonsku.

Pole hospodářství, byznysu, ekonomie a kulturní spolupráce je také nedílnou součástí této bakalářské práce, v níž se objevuje další Čech Josef Jan Hora – první obchodní velvyslanec v Japonsku, nebo všem známý podnikatel Tomáš Baťa, který dokázal svého času pořádně potrápít japonské obchodníky s obuví v Indii...atd.

Součástí práce je i tabulková příloha s organizacemi, jejichž je Japonsko řádným členem, seznam diplomatických a obchodních smluv uzavřených po roce 1989 i stručný přehled návštěv diplomatických i vládních představitelů obou zemí a obrazová příloha. Doufám, že tato práce přiměje její čtenáře zamyslet se nad tímto tématem a nad perspektivou japonsko-české vzájemnosti.

1 POLITICKÝ SYSTÉM JAPONSKA

1.1 POVÁLEČNÁ DEMOKRATIZACE A VZNIK ÚSTAVY JAPONSKA

Japonský politický systém, tak jak jej známe dnes, je založen na ústavě z roku 1947. Tato ústava vznikla, jako součást demokratizace Japonska po druhé světové válce. Demokratizace – jedna z hlavních zásad poválečné politiky spojenců vůči poraženému Japonsku, byla obsažena v Postupimské deklaraci¹.

Moc císaře ve srovnání s předchozím obdobím výrazně omezuje a jeho postavení určuje jako „symbol státu a jednoty lidu“. Ústava z roku 1947 vznikla během sedmileté americké okupace. Byl vytvořen okupační štáb, v jehož čele stál jako vrchní velitel generál Douglas MacArthur.

MacArthur měl za úkol zdemokratizovat Japonsko. Několikrát požádal japonské byrokraty o návrh nové ústavy, ti ale pokaždé předložili návrh totožný s ústavou z období Meidži. Ta samozřejmě demokratická nebyla. Nakonec ústavu pro Japonsko vypracoval MacArthurův štáb.²

Nová ústava vstoupila v platnost 3. května 1947. V konečném textu ústavy, na jehož formulaci se američtí právníci podíleli, je nejvíce patrná snaha, aby se již neopakoval předchozí autoritářský režim.

---

¹ Postupimská deklarace - vyhlášena 26. července 1945 jménem Čínské republiky, USA, VB a od 8. srpna také Sovětským svazem. Vasiljevová, Zdeňka.: *Dějiny Japonska*, Členská knihovna nakladatelství Svoboda, 1986, s. 462-463

² [Http://annmnsweb.webnode.cz](http://annmnsweb.webnode.cz) [online]. 2005 [cit. 2011-08-12]. Hirohito a 2. Světová válka. Dostupné z WWW: <<http://annmnsweb.webnode.cz/products/hirohito-a-2-svetova-valka/>>.

Japonce překvapil zejména hloubkou provedených změn, které prakticky znamenaly dezintegraci starého monarchického systému. Císař byl v nové ústavě definován pouze jako „symbol jednoty lidu a země“. 1. ledna 1946 se císař Hirohito ve veřejném prohlášení zřekl mýtu o svém božském původu. Také pojem císařství byl z ústavy eliminován a přeměněn na „Japonský stát“ („Nihonkoku“) bez bližšího určení jeho formy. V textu ústavy se proklamuje pacifismus, lidská práva jsou v ní zaručena a rozšířena o právo na informovanost a právo na ochranu životního prostředí.

Zvláštností této ústavy je článek devátý, ve kterém se Japonsko zříká mít ozbrojené síly a řešit mezinárodní spory použitím síly.

Výkonným orgánem moci byla ustanovena vláda. Ta je odpovědná parlamentu, který je rozdělen na Horní a Dolní sněmovnu. Horní sněmovna, je na rozdíl od bývalé šlechtické, volena. Dolní sněmovně přísluší úkol volby ministerského předsedy.³

První poválečné volby se konaly v roce 1946. Nejvíce mandátů získala strana liberální (139) a pokroková (93), s ní se ale téměř vyrovnali socialisté (92). Komunistická strana, která mohla poprvé kandidovat, dosáhla pěti poslaneckých křesel. Jelikož žádná strana neměla v parlamentě většinu, byla dojednána koalice liberálů a pokrokářů, v čele s Šideru Jošidou jako ministerským předsedou. Šideru Jošida byl bývalým diplomatem, který před válkou patřil ke skupině, která se orientovala na Velkou Británii a USA. A po válce se stal přísným zastáncem orientace na USA.⁴

Nutno zmínit ještě pozemkovou reformu, tzv. rozpuštění monopolů, které dříve vlastnily rodinné koncerny, označované někdy také jako skupiny zaibacu. Rodinné koncerny se jim říkalo proto, že rozhodující počet akcií soustřeďovala v rukou jedna podni-

---

³ VASILJEVOVA, Zdeňka.: *Dějiny Japonska*, Praha: Členská knihovna nakladatelství Svoboda, 1986, s. 467

⁴ TAMTÉŽ.

katelská rodina, často z tokugawského bohatého obchodnictva, nebo se jednalo o podnikatele z období Meidži.⁵

Dále se zakládaly nové podnikatelské organizace. V roce 1946 byla založena Federace hospodářských organizací a řadou demokratických opatření prošel i japonský školský systém.⁶

1.2 VOLEBNÍ SYSTÉM JAPONSKA

Blanka Říchová označuje volební systém Japonska používaný před rokem 1993 za klasifikačně sporný. Jedná se o systém tzv. *jednoho nepřenositelného hlasu* (non-transferable vote). To znamená, že voliči ve vícemandátovém obvodu je přiděleno méně hlasů, než je počet mandátů, které se za daný obvod obsazují. V Japonsku byl voliči přidělen jen jeden hlas, a to ve volebních obvodech, kde se přidělovaly průměrně čtyři mandáty.⁷

Volič v takovém případě odevzdával svůj hlas konkrétnímu kandidátovi, proto je také tato volba hodnocena jako *personalizovaná*, není však již možné tento hlas poté přenést na jiného kandidáta – tomuto by se tak dala zvýšit šance na zvolení. Tak to totiž funguje u metody jednoho přenosného hlasu. Mandáty pak získávají kandidáti s nejvyšším počtem hlasů a to přesně podle pořadí.

G. Sartori se proto právem domnívá, že v Japonsku užívaná metoda, do roku 1993, tedy splňuje všechna kritéria na proporční volbu. A. Lijphart ji zařadil k systémům poloproporčním. A autoři jako V. Bogdanor a D. Butler ji řadili ke klasickým případům užití metody omezeného hlasu (limited vote).⁸ Sartori dále říká, že Japonsko patří, spo-

---

⁵ VASILJEVOVÁ, Zdeňka.: Dějiny Japonska, Členská knihovna nakladatelství Svoboda, 1986, s. 467

⁶ VASILJEVOVÁ, Zdeňka.: Dějiny Japonska, Členská knihovna nakladatelství Svoboda, 1986, s. 466-469

⁷ ŘÍCHOVÁ, Blanka.: *Úvod do současné politologie*, Praha: Portál s.r.o., 2007, s. 151

⁸ SARTORI, Giovanni. *Srovnávací ústavní inženýrství : zkoumání struktur, podnětů a výsledků*. Vyd. 1. Praha : Sociologické nakladatelství, 2001, str.35-37

lečně s Chile a Irskem, k zemím s nejmenšími volebními obvody. U Japonska jsou to tři až pěti mandátové volební obvody, které vnímají jako středně velké, avšak v rámci poměrného zastoupení, nemohou být menšími.⁹

1.3 Podoba Japonské ústavy

Japonsko je konstituční monarchií s nejstarším parlamentním systémem ve východní Asii. Historie japonského zákonodárního shromáždění sahá do roku 1889, kdy byla císařem Meiji vyhlášena nová ústava, která konstituovala vznik prvního císařského parlamentu.

Avšak podmínky k rozvoji japonské společnosti směrem k demokracii a modernímu státu znamenalo až vytvoření nové ústavy. Tak se stalo až po kapitulaci Japonska po 2. světové válce (viz. předchozí kapitola). Jejimi hlavními principy jsou: suverenita lidu, pacifismus a respektování lidských práv. Což výrazně napomohlo demilitarizaci a demonopolizaci Japonska.

Stručná podoba japonské ústavy:¹⁰

Preambule

Kapitola I. Císař

Kapitola II. Odmítnutí války

Jedná se zde hlavně o článek 9, ve kterém vítězné mocnosti 2. světové války přinutily Japonsko vzdát se armády a slíbit, že ji již nikdy neobnoví. Formálně se tak nestalo, neformálně má však Japonsko síly sebeobrany, ve kterých slouží přes 200 000 mužů.

Kapitola III. Práva a povinnosti občanů

základní občanská, politická, hospodářská a sociální práva

Kapitola IV. Sněm

---

⁹ SARTORI, Giovanni. *Srovnávací ústavní inženýrství : zkoumání struktur, podnětů a výsledků*. Vyd. 1. Praha : Sociologické nakladatelství, 2001, str. 21

¹⁰ *Japonsko - země vycházejícího slunce* [online]. 2010 [cit. 2011-08-15]. Politický systém Japonska. Dostupné z WWW: <<http://www.japonsko.tnet.cz/politika.htm>>.

Kapitola V. Vláda

Kapitola VI. Soudnictví

Kapitola VII. Finance

Sněm výlučně kontroluje státní rozpočet a císařskou pokladnu

Kapitola VIII. Samospráva

Japonsko je unitární stát, prefektury a obce mají postavení podobné českým krajům a obcím

Kapitola IX. Změny ústavy

Kapitola X.

Přechodná a závěrečná ustanovení

Moc císaře je odvozena od vůle lidu a omezena ústavou na funkce symbolické a ústavní. Císař je zmíněn hned v první kapitola ústavy, ta stanovuje jeho pravomoci. Z hlediska výkonu státní moci jsou to následující pravomoci: vyhlášení zákonů a dalších legislativních aktů (po vyhlášení císařem se stávají platnými), svolávání parlamentu, rozpouštění jeho dolní komory, vyhlášení voleb do obou komor shromáždění, jmenování a odvolávání předsedy vlády a (na jeho návrh) ministrů vlády. Císař může udělit milost, vyhlásit amnestie, udělit vyznamenání, na základě rozhodnutí parlamentu jmenuje předsedu Nejvyššího soudu, vyhlašuje termín voleb atd.¹¹

Žádný z těchto aktů však nemůže činit na základě vlastního rozhodnutí, jelikož rozsah jeho pravomocí je vždy omezen vůlí Sněmu, který může prostřednictvím ústavního dodatku tyto pravomoci císaře změnit.

Císařské pravomoci jsou v Japonsku dědičné. Od roku 1989 vládne na císařském trůně císař Akihito.¹²

---

¹¹ *Http://www.citace* [online]. 1947 [cit. 2011-08-10]. THE CONSTITUTION OF JAPAN. Dostupné z WWW: <<http://www.solon.org/Constitutions/Japan/English/english-Constitution.html>>.

¹² *Http://www.businessinfo.cz* [online]. 2011 [cit. 2011-08-09]. Japonsko: Vnitropolitická charakteristika. Dostupné z WWW: <<http://www.businessinfo.cz/cz/sti/japonsko-vnitropoliticka-charakteristika/2/1000424>>

1.4 Japonský parlament¹³

Japonský parlament se skládá se z dvou komor – House of Representatives (Sněmovna reprezentantů, 480 členů) a House of Councillors (Sněmovna radních, 247 členů). Je to nejvyšší orgán státní moci, který má legislativní pravomoci. Všichni členové parlamentu jsou voleni lidem, císař ani kdokoli jiný nemá možnost poslance či radního jmenovat členem kterékoli parlamentní komory, ze své vlastní vůle. Počet členů každé komory je dán zákonem.

Volby do Sněmovny reprezentantů se konají každé čtyři roky. Volební systém je kombinovaný – část mandátů je obsazena v 11. více mandátových volebních obvodech na základě systému poměrného zastoupení a 300 mandátů se volí ve 300 jednomandátových volebních obvodech většinovým systémem.

Členové Sněmovny radních jsou voleni na šest let, každé tři roky je obměňována polovina komory. Sněmovna radních je taktéž volena kombinovaným způsobem: 98 mandátů je rozděleno mezi 47 prefekturních obvodů a 149 mandátů se rozděluje na základě systému poměrného zastoupení v jednom celonárodním volebním obvodu, kdy se hlasuje podle stran.

Zvláštností japonského systému je zákaz kumulace poslaneckého mandátu a jakékoli odpovědné funkce na místní úrovni. Volební právo mají všichni občané starší 20-ti let. Členem Sněmovny reprezentantů se může stát kandidát starší 25-ti let, v případě Sněmovny radních je stanoven minimální věk třiceti let.

Zasedání parlamentu není trvalé, svolává se jednou ročně. Vláda i nejméně čtvrtina dané komory může požádat o mimořádné svolání parlamentu. Volební systém a další podrobnosti týkající se voleb stanoví zákon.

Sněmovna reprezentantů má vyšší pozici než Sněmovna radních, to je dáno ústavou, ve které je psáno, že Sněmovna reprezentantů totiž může dvoutřetinovou většinou

---

¹³ *Http://www.citace* [online]. 1947 [cit. 2011-08-10]. THE CONSTITUTION OF JAPAN. Dostupné z WWW: <<http://www.solon.org/Constitutions/Japan/English/english-Constitution.html>>.-platí pro celý oddíl.

Sněmovnu radních přehlasovat. Komory jsou usnášeníschopné, pokud je přítomno alespoň 30 procent všech členů, pro přijetí zákona je třeba souhlasu prosté většiny. Při přijímání dodatků ústavy je ovšem nutný dvouřetinový souhlas.

Pokud je Sněmovna reprezentantů rozpuštěna, konají se do čtyřiceti dnů od data jejího rozpuštění všeobecné volby a parlament musí být svolán do třiceti dnů od data konání voleb. V okamžiku rozpuštění Sněmovny reprezentantů nepracuje v normálním režimu ani Sněmovna radních. V případě nouze ji však může vláda svolat k mimořádné schůzi.

Všichni členové parlamentu mohou podávat návrhy zákonů a to i vláda. Všechny zákony musí projít schválením obou komor. Chce-li člen Sněmovny reprezentantů schválit svůj návrh zákona, musí pro něj získat podporu dalších 20-ti poslanců, člen Sněmovny radních pak podporu deseti členů stejné komory.

1.5 Vláda

Vláda Japonska je vládou závislou na podpoře parlamentu. Moc výkonná a legislativní jsou od sebe jasně oddělené a přitom na sobě závislé. Vláda může podat demisi a tím vyvolat předčasné volby a stejně tak jí sněmovna může vyslovit nedůvěru. Co se týká oficiální hlavy státu – Císaře - nemá pravomoci, jak do tohoto mechanismu zasahovat. To vše vypovídá o tom, že současné Japonsko je stát s parlamentní demokracií.¹⁴

Nejvyšším výkonným orgánem Japonska je vláda. Ta je sestavována na základě poměru sil v Dolní komoře parlamentu. V čele vlády stojí premiér (od 4. 6. 2010 je premiérem předseda DPJ Naoto Kan). Premiér vlády musí být členem Dolní komory parlamentu. Ten třímá reálnou moc ve svých rukou. Jeho postavení je možno charakterizovat

---

¹⁴*House of councillors* [online]. 2011v [cit. 2011-08-15]. The Constitution of Japan. Dostupné z WWW: <<http://www.sangiin.go.jp/eng/law/center.htm>>.

jako poměrně dosti silné. Císař jej totiž jmenuje na návrh Shromáždění, takže předseda musí mít podporu většiny členů alespoň v jeho dolní komoře.¹⁵

Dalšími členy vlády jsou ministři. Ti stojí v čele ministerstev a vedoucí ústředních úřadů podřízených Úřadu vlády (ve většině případů se jedná o tzv. státní ministry). Podle současného zákona počet ministrů a státních ministrů včetně tzv. hlavního tajemníka vlády nesmí přesáhnout 17 členů.

Vláda je odpovědná parlamentu. Jednotlivé ministry a státní ministry jmenuje premiér. V případě uvolnění místa premiéra, prvního zasedání parlamentu po proběhnutích všeobecných volbách do Dolní komory, či vyslovení parlamentní nedůvěry, musí vláda jako celek podat demisi.

Parlament volí ze svého středu premiéra, ten pak sestavuje kabinet. Jím sestavená vláda je odpovědná parlamentu a podléhá její kritice. Obvykle je do čela vlády zvolen člen vítězné strany nebo koalice, která má v parlamentu (rozhodující je přitom zastoupení ve Sněmovně reprezentantů) většinu. Až do dubna roku 2001 byl premiérem Džuničiró Koizumiho (člen Liberálně-demokratické strany), jehož vláda byla vládou koalice tří stran.

Pokud komory nejsou schopny dosáhnout kompromisu ohledně osoby premiéra anebo pokud Sněmovna radních nedojde během 10. ti dnů od rozhodnutí Sněmovny reprezentantů ke kompromisu, platí rozhodnutí Sněmovny reprezentantů.

Nejdůležitějším kontrolním nástrojem parlamentu ve vztahu k vládě je vyjádření nedůvěry.

Pokud Sněmovna reprezentantů vyjádří vládě nedůvěru nebo jí odmítne vyslovit důvěru, je kabinet povinen podat demisi, jinak je tato komora do deseti dnů rozpuštěna a konají se předčasné volby. Hlasování o vyslovení důvěry nebo nedůvěry vládě musí iniciovat nejméně 50 členů parlamentu.

---

¹⁵ VISINGR, Lukáš. *Klasifikace politického systému: Japonsko*. Brno, 2005. 11 s. Seminární práce. MASARYKOVA UNIVERZITA

Členové parlamentu také mohou interpelovat vládu a tím vyvolat diskusi k záležitostem, které pokládají za nutné. Dotazy musí být předloženy v písemné podobě předsedovi Sněmovny reprezentantů, nebo předsedovi Sněmovny radních. Příslušný člen vlády pak musí odpovědět do sedmi dnů. Naléhavé otázky mohou být pokládány ústně se svolením příslušné komory, přičemž každá komora parlamentu může vést vyšetřování a ustavovat pro tento účel vyšetřovací komise.

Ministry své vlády si může předseda vybírat či odvolávat dle svého uvážení. Funkční období vlády se kryje s funkčním obdobím Sněmovny reprezentantů. Členové vlády mají imunitu a nemohou být trestně stíháni bez souhlasu premiéra. Většina členů vlády musí být zároveň členy parlamentu.

1.6 Stranický systém

Od konce druhé Světové války do roku 1993 byl japonský politický systém založen víceméně na dvou stranách. Současný systém politických stran se zformuloval po druhé světové válce během okupační správy Spojených států a je v souladu s novou ústavou Japonska. V roce 1955 dochází k rozdělení politické scény na dva politické tábory. Jeden vedený Liberálně demokratickou stranou a druhý, tzv. opoziční, vedla Socialistická strana. Prvně zmíněná vznikla splynutím stran liberální a pokrokové. Podporuje svobodné podnikání a kapitalismus. Socialistická strana vznikla splynutím různých japonských levicových proudů a hrála dlouho druhořadou úlohu.¹⁶

V současném japonském parlamentu je zastoupeno sedm politických stran. Jsou to: Liberálně demokratická strana, Demokratická strana Japonska, Nové Komeito, Japonská komunistická strana, Sociálně demokratická strana, "Vaše strana" a Nová lidová

---

¹⁶ *Business Info* [online]. 2011 [cit. 2011-08-15]. Japonsko: Vnitropolitická charakteristika. Dostupné z WWW: <<http://www.businessinfo.cz/cz/sti/japonsko-vnitropoliticka-charakteristika/2/1000424>>.

strana. Menší politické strany jako například Strana práce a Nová socialistická strana Japonska.¹⁷

Ačkoli v japonském parlamentu bylo vždy zastoupeno více politických stran, výjimečná politická stabilita Liberálně-demokratické straně umožnila být u moci desítky let. Napomáhal tomu jednokolový volební systém s odděleným hlasováním o každém kandidátovi.

Minulá vláda premiéra Džuničiró Koizumiho byla zvolena na základě programu ekonomických a politických reforem, zvláště pak slibu, že ukončí moc frakcí ve vlastní Liberálně-demokratické straně. Častým nástrojem, jak udržet stranu stabilní, jsou v případě Liberálně-demokratické strany výměny ministrů. Ty totiž umožňují přerozdělení ministerských křesel mezi různými frakcemi. Liberálně-demokratická strana tak v zemi vládla téměř padesát let.

Dlouholetá vláda této strany zapříčinila vytváření vnitrostranických frakcí, boje o moc a podezření z korupce vedlo k nucenému odchodu několika premiérů. A i tato skutečnost přispěla k novele volebního zákona v roce 1994. Tato novela volebního zákona omezila především výši darů, které politici mohou přijímat od jedné soukromé osoby, či instituce.

Liberálně-demokratická strana vládla bez 11-ti měsíců nepřetržitě od konce války. Pak ale přišly předčasné volby do Japonského parlamentu v srpnu roku 2009, které Liberálně-demokratické vládě premiéra Taró Asa tzv. zlomily vaz.

Vůdce opozičních demokratů levého středu si voliče získal především slibem radikální změny. Spolupracovnice Českého rozhlasu Dana Hashimotová v rozhovoru pro ČT se nebála přirovnat výsledek voleb k sametové revoluci v Československu v roce 1989.

---

¹⁷ [Http://www.citace](http://www.citace) [online]. 1947 [cit. 2011-08-10]. THE CONSTITUTION OF JAPAN. Dostupné z WWW: <<http://www.solon.org/Constitutions/Japan/English/english-Constitution.html>>.

„Japonsko se potýká s rekordní nezaměstnaností, ekonomickým propadem, zadlužováním a s rychle stárnoucí populací. Vítěz voleb se však profiloval spíše v neekonomických sférách - ekologii, sociálním zabezpečení a školství. Japonská veřejnost od demokratů očekává především řešení dopadů krize a sociální stabilitu.“ říká Hashimotová.¹⁸

Demokratická strana Japonska (DPJ) získala 315 z celkových 480-ti křesel, dosud vládnoucí Liberálně-demokratická strana (LDP) 119. Výsledek voleb tak znamenal konec vlády liberálů. Lídr LDP Taro Aso porážku uznal a odstoupil z funkce předsedy strany. Původně strojírenský inženýr s doktorátem ze Stanfordu, Jukio Hatojama, porážku dosavadního premiéra Tara Asa uznal a stal se novým premiérem Japonska.¹⁹

Od června 2010 je předsedou DPJ Naoto Kan, bývalý ministr financí. Ten po ne celém roce nahradil Hatojamu. Jukio Hatojama odstoupil ze svého postu. Hatojamu vyprovokoval k odchodu prudký pokles jeho popularity. Obával se, že by tento fakt mohl negativně ovlivnit jeho stranu v dalších volbách.

Dalšími stranami jsou například:²⁰

Sociálně demokratická strana - vznikla v roce 1996 transformací původní Japonské socialistické strany (JSP). Strana usiluje o „vytvoření socialistické společnosti cestou pokojné a demokratické revoluce při zachování současné ústavy“. Předsedkyní SDP je Mizuho Fukushima.

---

¹⁸ ČT24 [online]. 31. 8. 2009 [cit. 2011-07-15]. Vítězem přelomových japonských voleb je po půl století opozice. Dostupné z WWW: <www.ceskatelevize.cz/ct24//svet/65352-vitezem-prelomovych-japonskych-voleb-je-po-pul-stoleti-opozice>.

¹⁹ ČT24 [online]. 31. 8. 2009 [cit. 2011-07-15]. Vítězem přelomových japonských voleb je po půl století opozice. Dostupné z WWW: <www.ceskatelevize.cz/ct24//svet/65352-vitezem-prelomovych-japonskych-voleb-je-po-pul-stoleti-opozice>.

²⁰ *Business Info* [online]. 2011 [cit. 2011-08-15]. Japonsko: Vnitropolitická charakteristika. Dostupné z WWW: <<http://www.businessinfo.cz/cz/sti/japonsko-vnitropoliticka-charakteristika/2/1000424>>.s

Japonská komunistická strana – je opoziční stranou s nejdelší tradicí a stabilní politickou silou. Vznikla již v roce 1922 jako ilegální podzemní hnutí. Po druhé světové válce byla legalizována a stala se trvalou součástí japonské politické scény. JCP usiluje o „vytvoření komunistické společnosti cestou nejprve demokratické a poté socialistické revoluce“. Současným předsedou ústředního výboru strany je Kazuo Shii. Voličská základna strany patří mezi nejstabilnější a nejvěrnější, i když ne zdaleka mezi nejsilnější, přesto si strana zachovává v parlamentu stabilní, i když ne příliš významné zastoupení.

"Vaše strana" (Your Party) - vznikla v létě 2009 oddělením od LDP. Hlavním programovým cílem strany, která sama sebe charakterizuje jako konzervativně liberální s důrazem na ekonomický libelarismus, je menší vláda a státní byrokratický aparát s omezenými pravomocemi.

Strana úsvitu - vznikla na jaře 2010 ze seniorních poslanců LDP. Proklamovanou ideologií strany je národně-sociální konzervatismus a japonský nacionalismus.

Nová lidová strana - původně opozice proti privatizaci japonské pošty, byla rozšířena o ideály veřejné služby, ochrany práv občanů a vytváření „přívětivé a přátelské politiky“. Strana se převážně orientuje na voličskou základnu japonského venkova, od roku 2009 je součástí vládní koalice.

1.7 Jeho Výsost císař Akihito²¹

Jeho Veličenstvo císař Akihito nastoupil na trůn jako 125. císař Japonska. Stalo se tak 7. ledna 1989 (nastoupil na trůn po císaři Hirohitovi). Slavnostní korunovace se konala v císařském paláci 12. listopadu 1990. Za účasti hlav zástupců 158. zemí a států a dvou zástupců mezinárodních organizací.

---

²¹ *The Imperial Household Agency* [online]. 2011 [cit. 2011-08-15]. Their Majesties the Emperor and Empress. Dostupné z WWW: <<http://www.kunaicho.go.jp/e-about/activity/activity01.html>>.

Japonské zřízení státu je konstituční monarchie. To znamená, že moc panovníka je státem stanovena a omezena ústavou. V moderní konstituční monarchii je moc rozdělena mezi vládu a monarcha je hlavou moci výkonné nebo má pouze roli představitele tak, jak je tomu právě v případě Japonska.

Japonský císař je symbolem státu a jednoty lidu. A dostává se mu tedy náležitě úcty, i když jsou jeho pravomoci spíše neformálního charakteru.

Císař Akihito se narodil v Tokiu dne 23. prosince 1933, jako první syn císaře a císařovny Kojun Showa. V době svého narození má již čtyři starší sestry (po něm se narodily ještě dvě děti, nejprve bratr a poté sestra). Jeho Veličenstvo získalo základní a střední vzdělávání v Gakushuin, poté na Imperial Household Ministry school – tato škola se později stala soukromou institucí. V průběhu druhé světové války se musel dočasně vystěhovat z Tokia do hor Nikko. Zde byl nucen zůstat až do konce války v roce 1945.

V roce 1952 nastoupil na univerzitu Gakushuin a začal studovat politologii a ekonomii. Ve stejném roce dosáhl věku, kdy mu byl udělen titul korunního prince. Od této doby započal provádět úřední povinnosti jako korunní princ. Jeho první zahraniční cesta byla do Spojeného království, kam byl pozván na korunovaci královny Alžběty II. Procestoval celou Severní Ameriku i Evropu. Vysokoškolské vzdělání dokončil v roce 1956. Kromě formálního vzdělání se budoucímu císaři Japonska dostalo i speciálního doučování v takových oblastech vzdělání, jako například japonské historie a ústavního práva.

10. dubna 1959 se korunní princ Akihito oženil se slečnou Michiko Shoda, dcerou významného obchodníka Dr. Šinzó Koizumiho, který dohlížel po mnoho let na vzdělání korunního prince. Dr. Koizumi o jejich sňatku řekl: „Korunní princ si vybral ji a my zase jeho...“ Nebyl důvod, proč by císařský dům nedal souhlas ke sňatku. Následoval tedy tradiční svatební ceremoniál. Jeden z nešťastnějších dnů poválečného Japonska.

V roce 1965 zahájili národní sportovní hry pro hendikepované, princezna Michiko následně zřídila i cenu za péči o postižené děti. Korunní princ poté zřídil stipendium na

výměnné pobyty mezi Havají a Japonskem. Na Havaji totiž žije velké množství potomků japonských emigrantů.

Jako manželé navštívili společně 37 zemí v různých oblastech světa a v každé zemi, kde byli, si je lidé cení pro jejich skromnost a ochotu.²²

---

²² *The Imperial Household Agency* [online]. 2011 [cit. 2011-08-15]. Their Majesties the Emperor and Empress. Dostupné z WWW: <<http://www.kunaicho.go.jp/e-about/activity/activity01.html>>.

2 VZÁJEMNÉ JAPONSKO-ČESKÉ VZTAHY (DO ROKU 1989)

2.1 Historické počátky japonsko-českých vztahů

Podíváme-li se do historie našich společných diplomatických styků, samotného povědomí a znalostí obyvatel našeho území o tom japonském, dozvíme se, že první informace mohli naši čtenáři získat z Milionu Marca Pola (přeloženého do češtiny v roce 1400). Ke konci století šestnáctého se pak mohli i Pražané seznámit s českou verzí zprávy o pobytu čtyř japonských samurajů u papeže v Římě roku 1585. Konec šestnáctého století je spojen s intenzivní evropskou misijní činností, avšak o pobytu misionářů z území Čech nejsou doloženy žádné informace. Jedinou zmínku o českém misionářském vlivu podává ve své knize „Služebníci neužiteční“ Jaroslav Durych, který líčí průběh cesty známého jezuity Carola Spinoly. Ten se vypravil do Japonska na misijní cestu společně se svou matkou, která pocházela z Čech.²³

Prvním Čechem, který vstoupil na půdu japonských ostrovů je Josef Kořenský. Své dojmy zachytil v knize Cesta kolem světa a následně Žaponsko. S naší historií, která se váže k Japonsku je spjat i Matěj A. Beňovský, původem Slovák, který se do Japonska vydal roku 1780. Beňovský - důstojník rakousko-uherské armády byl zajat Rusy a poslán na Kamčatku, odkud se mu podařilo uprchnout a přes Japonsko a Filipíny se dostat na Madagaskar, kde roku 1786 umírá. Své zkušenosti se mu podařilo sepsat a následně i v Londýně vydat pod názvem Paměti. Roku 1808 vyšly i česky a to v Bratislavě pod názvem „Mauritia Augusta hraběte Benowského památné příhody na větším díle od něho samého sepsané“. Jeho dílo představuje zajímavou četbu, i když dost faktů je údajně vymyšlených a reálií přikrášlených.²⁴

---

²³ JÁNOŠ. Jiří.: *Tajemná země Nippon*, Knižní klub, 1994, s. 171-173

²⁴ JÁNOŠ. Jiří.: *Tajemná země Nippon*, Knižní klub, 1994, s. 173-175

2.2 Vznik Československé republiky a aktivita T.G.M.²⁵

Přestože se o japonském souostroví dozvídáme již na konci osmnáctého století, přímé kontakty mezi japonským obyvatelstvem a obyvateli českých zemí nemají dlouhou tradici. Jejich počátky můžeme datovat do konce devatenáctého století. Rozvíjet se však začaly hlavně po vzniku Československé republiky.

K poměrně málo známým skutečnostem patří fakt, že Japonsko bylo jednou z prvních zemí, která uznala naši samostatnost na mezinárodním poli. Japonská vláda tak učinila 16. září 1918. Celých šest týdnů před oficiálním vyhlášením samostatnosti Československé republiky. K oficiálnímu navázání diplomatických vztahů došlo 28. října 1918. Stalo se tak i díky osobní aktivitě budoucího prezidenta vznikuvší republiky T. G. Masaryka, který Japonsko navštívil v dubnu roku 1918.

Právě v této době totiž začala v Rusku občanská válka. Boje na východní frontě byly zastaveny právě po Velké říjnové revoluci. Masaryk, jakožto nejvyšší velitel armády budoucí ČSR, přikázal nevměšovat se do ruských záležitostí. Jen jejich samotná přítomnost na území Ruska je často stavila do situací, ve kterých se museli chtít nechtě postavit na tu, či onu stranu. Každá takováto akce se poté odrazila i do diplomatických vztahů mezi zástupce ruské a československé strany.

Situace nebyla dlouho udržitelná, proto byla určena ústupová cesta přes Vladivostok. První možnost byla přímo do Evropy, druhá možnost byla přes USA do Francie. Spojenci se obávali návratu válečných zajatců, ti by totiž mohli zvrátit jejich výhodu na západní frontě.

Diplomatické zastoupení Československa, reprezentované Masarykem, Benešem a Štefánikem, bylo na mezinárodním poli uznáno ještě v době, kdy nebylo jasné, zda společný stát vůbec vznikne. Zástupci českých a slovenských emigrantů žijících v USA se nejprve dohodli a předběžně ujednali vznik nového státu v podobě Clevelandské dohody.

---

²⁵ Mzv.cz [online]. 2003 [cit. 2011-07-16]. Navázání diplomatických styků a meziválečný vývoj. Dostupné z WWW: <http://www.mzv.cz/tokyo/cz/politicke_vztahy/politicke_vztahy_historie_a_soucasnost/navazani_diplomatickych_styku_a.html>.

Roku 1918 jej následně stvrdili dohodou v Pittsburgu, upravující zejména vztahy obou národů na společném území. Reprezentantům obou států se podařilo nalézt podporu u velmocí Francie, Velká Británie a Japonska.

Nejen vyjednávání na diplomatické úrovni pomohlo nově vznikajícímu státu v získání si podpory ze strany vlivných velmocí. Velká zásluha patří i naší armádě, která bojovala v Itálii, Rusku a operovala ve Francii. Svým počínáním si získala uznání ve světě. Příkladem může být právě anabáze českých legionářů, vracejících se domů z Ruska právě přes území Japonska.

Dopravní tepna, spojující Moskvu s Vladivostokem byla postupně ovládnuta legionáři, kteří si tak zajistili moc nad celou transsibiřskou magistrálou. Legionářskému vojsku se dostalo opravdového uznání ze stran médií po celém světě. Této skutečnosti bylo třeba využít, protože žádné vojsko by nevydrželo na svých pozicích bez pomoci spojenců. A to jak materiální, tak vojenské.

Masaryk proto navštívil hlavní město Japonska, Tokio. Zde jednal o japonské intervenci nebo materiální pomoci. Masaryk tak učinil během své cesty do Moskvy. Pro zdůraznění nutnosti zapojení se Japonska do pomoci legionářským vojskům, předal Masaryk na konci svého pobytu ministru zahraničních věcí rusky psané memorandum, v němž byla shrnuta tehdejší situace ruské země. Následkem tohoto jednání se několik divizí vylodilo ve Vladivostoku, další japonské jednotky byly vyslány z oblasti Mandžuska.

Japonská vláda vydala deklaráci, v níž souhlasí s pomocí československému vojsku, jehož záměrem je zajištění svobody pro svůj národ. Japonské jednotky se přidaly k těm československým a podařilo se jim společnými silami dosáhnout několika úspěchů:

Generál Irakito za pomoci jednotek z Československa oblehl město Chabarovsk.

Roku 1918 vydala Japonská vláda prohlášení, v němž uznala naši československou armádu za spojenecké vojsko, bojující proti Rakousku a Německu. Zároveň byla československá národní rada uznána ze strany Japonska za svrchovanou moc nad legiemi. Japonsko nabídlo své přístavy, jako přestupní stanici na trase Japonsko-USA. Zpočátku dodávali našim legionářům munici a uniformy, poté pomáhali s evakuací a návratem českým legiím do vlasti.

Václav Němec byl v čele legionářského zastoupení v Tokiu, které bylo zřízeno v listopadu. Vykonával zde činnost vojenského atašé, činnost zpravodajskou, byl zmocněn oficiálně jednat s japonskými představiteli. Z delegáta národní rady se postupně stával charge d'affaires československé vlády. Nutno však podotknout, že japoňští představitelé se k této přeměně funkcí nestavěli kladně, obzvláště pak proto, že Němec nebyl podřízen ministerstvu zahraničí.²⁶

Vzájemnou spoluprací se naši zástupci zasloužili o vznik trvalého spojení a sympatie japonských představitelů s naší snahou o vytvoření nezávislého a suverénního Československa. Sibiřská vojenská anabáze započala naši budoucí spolupráci a to i přes značnou geografickou vzdálenost a faktickou neexistenci našeho státu. Právě proto, že jsme formálně neměli vlastní stát, byly veškeré naše spojenecké vztahy s ostatními zeměmi neformálního rázu.

2.3 Japonské velvyslanectví a císař Hirohito

K formálnímu navázání diplomatických styků jsme s Japonskem dosáhli 12. ledna 1920. Prvním velvyslancem ČSR se v Tokiu stal Karel Pergler. Vláda mu udělila agreemant, který následně předal do rukou korunního prince Hirohita. K slavnostnímu otevření japonského velvyslanectví v Praze došlo 17. října. Zde byl agreemant udělen Harukazovi Nagaokovi.

Také japonská vláda změnila taktiku své zahraniční politiky. Přišla s novým termínem způsobu své vlády, které se říkalo Šideharova diplomacie. Jde v ní o jednání v zahraniční politice, která se zřiká ostrého expansivního kurzu a klade důraz na ekonomické prostředky a hospodářskou spolupráci. Je to tedy nová strategie v oblasti diplomatických vztahů, vykazující prvky internacionalismu s orientací na vítězné mocnosti. Ve skutečnosti fungovala na základě přerušení expansivní politiky.²⁷

---

²⁶ VASILJEVOVÁ, Zdeňka.: *Dějiny Japonska*, Členská knihovna nakladatelství Svoboda, 1986, s. 412 - 413

²⁷ VASILJEVOVÁ, Zdeňka.: *Dějiny Japonska*, Členská knihovna nakladatelství Svoboda, 1986, s. 414

Společně se změnou taktiky v diplomacii se změnil i post hlavního představitele Japonského císařství. Novým panovníkem byl jmenován princ Hirohita. Stalo se tak po smrti jeho otce, který byl již dlouho nemocen a jeho syn za něj plnil jeho povinnosti v pozici regenta. S nástupem nového vladaře se očekávalo, že se země stane velmocí ve východní Asii. Od Hirohita se očekávalo, že bude sledovat a stane se zastáncem tak zvané modernizace Japonska.

Roku 1928 byl v Paříži uzavřen Briand-Kellogův pakt. Spíše než o smlouvu se jednalo o nezávaznou deklaraci, pod níž se podepsalo 15 států, včetně Československa a Japonska. V případě porušení státům nehrozila žádná sankce, nebyl zde uveden žádný závazek z oblasti zbrojení a jeho omezení, dokonce ani v nutnosti odzbrojení.

Právě v této době o moc v Japonsku soupeřily mocenské skupiny a stále větší převahu získávala armáda. Možná právě i tato skutečnost zavedla Japonsko do událostí druhé světové války, jelikož samotná politická převaha armády ovlivnila jeho politickou orientaci.

2.4 Japonská inspirace nacismem ²⁸

Protože jsme v roce 1929, svět čeká hospodářská krize, která musela nepochybně zasáhnout i Japonsko. Z krize hospodářské se stala krize bankovní. Nejprve klesl vývoz o 50%, následně se proto snížily platy dělníků, kteří nyní dostávali zhruba o třetinu nižší mzdu. Ještě hůře na tom byli rolníci, kteří byli díky nízké úrodě nuceni prodávat své výrobky pod cenou. Nejvíce trpěli samozřejmě tzv. obyčejní lidé.

Vina však padla na hlavy vůdců politických stran. Od nich se předpokládalo, že budou mít povědomí o hospodářském růstu své země. Vyvstaly pochybnosti o způsobu takovéto vlády, účelnosti parlamentních stran. Možný výstup ze současné situace spatřovala země ve způsobu autoritářské militaristické politiky. Díky vojenské zahraniční ex-

---

²⁸ *Mzv.cz* [online]. 2003 [cit. 2011-09-16]. Druhá světová válka. Dostupné z WWW: <http://www.mzv.cz/tokyo/cz/politicke_vztahy/politicke_vztahy_historie_a_soucasnost/druha_svetova_valka.html>.

panzi si Japonsko mělo vytvořit autarkní říši, chránící jej před vnějšími hospodářskými problémy. Inspiraci nacházelo v Německu a Itálii, kde se moci ujali nacisté a v Itálii fašisté. Militarismus společně s autarkismem měl Japonsko chránit před možnými hospodářskými problémy do budoucna.

S počátkem 30. let začala v Japonsku sílit radikální podzemní pravicová strana, proti níž armáda s úspěchem bojovala, která však na sebe začala pomalu strhávat rozhodující mocenskou pozici. 1935 je rok, kdy bylo Japonsko společně s fašistickým Německem označeno za nepřitele Sovětského svazu.

Japonská politika se od této doby vážala na Německo. To bylo pro nás, jako nově vzniklý stát, velkou hrozbou. Po roce 1936 byl mezi Tokiem a Prahou udržován spíše mírový stav, než přátelské vztahy. Pakt Tří, podepsáním kterého byla vybudována osa Berlín, Řím, Tokio, bylo smluvně ustanoveno, že signatářské státy vstoupí do války proti každému, kdo by chtěl napadnout jednu ze smluvních stran.

Díky Mukdenskému incidentu, který vedl k obsazení Mandžuska japonskou armádou roku 1932 svolal lord Lytton zvláštní komisi Společnosti národů. Na začátku 20. let začala Čína volat po osamostatnění. Jelikož však byla hlavním hospodářským základem pro Japonskou zemi a případné osamostatnění Číny by znamenalo ohrožení Japonských pozic, zdál se vojenský útok pro Japonce nevyhnutelným. Valné shromáždění označilo Japonsko za agresora a to roku 1933 vystoupilo ze Společnosti národů.

Pařížské dohody však ovlivňovaly naše postavení a bezpečnost našeho státu, mezi ně patřila i Společnost národů s cílem bránit světový mír. Poté, co Japonsko vystoupilo z této organizace, se naše společné vztahy ochladily.

2.5 Mnichovská konference a vliv okupace na japonsko-československou zahraniční politiku

Aneb, jak známe z učebnic dějepisu. Česká republika ukončila svou existenci de facto na Mnichovské konferenci, kde bylo bez jejich představitelů dohodnuto o postoupení hraničního území Německu. Naše země přišla o třetinu obyvatel, společně se třetinou svého území. 15. března 1939 byla zahájena okupace Československa německou armádou, byl zřízen protektorát Čechy a Morava. V Londýně byla zřízena exilová vláda

v čele s Edwardem Benešem. Do čela státu se dostala Strana národní jednoty, prezidentem byl zvolen Emil Hácha.

Obdiv Japonska k nacistickému Německu nabíral na síle. Tokijská vláda poslala Hitlerovi dopis, v němž vyjadřovala gratulaci k obsazení Čech a Moravy, k zřízení protektorátu. Ve vztahu k nám byly ke dnu 16. března přerušeny všechny diplomatické styky, společně s tím Japonsko přestalo uznávat existenci samostatného Československého státu. Velvyslanectví v Tokiu bylo předáno pod správu Německa.

František Havlíček, tehdejší vyslanec ČSR, byl pověřen jeho likvidací. Naše republika měla na japonském území ještě čtyři další honorární konzuláty, které byly taktéž zabaveny představiteli německé diplomacie. Nebylo lehké informovat naši vládu o tehdejších dění v Tokiu a na Dálném východě. Havlíček měl v úmyslu přidat se k exilové vládě E. Beneše v Londýně. Tam se však nedostal, v cestě mu bylo zabráněno ze stran japonských úřadů, ty jej totiž uvěznilly na téměř rok.

Takto vyhrocená situace měla za následek vyhlášení válečného stavu mezi Československem a Japonskem (stalo se tak na základě rozhodnutí československé exilové vlády v Londýně 9. prosince 1941). Po dobu více než dvacet let byly naše diplomatické vztahy s Japonskem přerušeny.

Českoslovenští velvyslanci v Tokiu²⁹

Karel Pergler (1920-1921)

Dr. František Chvalkovský (1921-1923)

Dr. Josef Švagrovský (1923-1928)

Karel Halla (1928-1932)

Dr. František Havlíček (1932-1939)

---

²⁹ *Ministerstvo zahraničních věcí České republiky* [online]. 2011 [cit. 2011-08-15]. Vyslanci Československa do roku 1948. Dostupné z WWW: <[http://www.mzv.cz/jnp/cz/o_ministerstvu/specializovany_archiv_mzv/velvyslanci_ceskoslovenska_do_roku_1948\\$2548.html?action=setMonth&year=2011&month=2](http://www.mzv.cz/jnp/cz/o_ministerstvu/specializovany_archiv_mzv/velvyslanci_ceskoslovenska_do_roku_1948$2548.html?action=setMonth&year=2011&month=2)>.

2.6 Konec války a situace v Japonsku

V době konce války mělo Japonsko hlavní záměr spočívající v podřízení si asijského kontinentu. Dobýt si pozici vůdčího národa a osvobodit asijské země z područí evropského imperialismu. Japonsko sice vykazovalo značný obdiv k Německu a způsobu Hitlerovy vlády, samo o sobě však totalitárním státem ve fašistickém slova smyslu nebylo. Veškerá činnost však byla podřízena válce a hlavní slovo ve společnosti měla armáda.

Počátek války na Dálném východě Japonsko započalo svým útokem na americkou základnu v Pearl Harboru 7. prosince 1941. Japonská vláda tím tak sledovala především udržení si pozice v Mandžusku, zachovat si to své v Asii a bránit se tak komunismu. Válka však přinesla opačné výsledky. Japonské koloniální panství se rozpadlo, Čína se ocitla na vzestupu, starý řád se rozpadl. Japonsko se muselo stáhnout na své území.

Jaltská konference znamenala především slib Sovětského svazu, že vstoupí do války s Japonskem nejpozději do tří měsíců od kapitulace Německa.

Japonsku bylo doporučeno kapitulovat, to však zamítlo jakoukoli spolupráci a připravilo se na možné sankce. Ty na sebe nenechaly dlouho čekat, dvě atomové bomby byly svrženy na Hirošimu a Nagasaki. Poté, na naléhání císaře byla vládou přijata kapitulace. Kapitulace byla stvrzena na palubě křižníku Missouri 2. září 1945.

Vláda Československa akceptovala kapitulaci Japonska podpisem Postupimské deklarace a současně také přijala jeho budoucí vývoj. Ve skutečnosti to znamenalo, že naše vláda souhlasila s okupací japonského území americkou vládou. Ta trvala sedm let. Za tu dobu prošlo Japonsko změnami, jaké pro něj neměly do té doby období a týkaly se všech odvětví.

Byla vytvořena parlamentní demokracie po způsobu britského, armáda a vojenské složky byly zcela zrušeny. Změny se dotýkaly i přímo obyvatel, například byla zrušena privilegia pro vybrané vrstvy, osoba císaře ztratila božský původ a jeho postavení bylo od nynějška odvozeno od vůle lidu. Spojené státy měly na Japonsko stále velký vliv i během studené války, kdy mu prakticky nařídily směr jeho působení. Naše země byla mezitím zmítána mezi dvěma stranami. Vztahy mezi Československem a Japonskem byly po událostech z února 1948 závislé na vývoji vztahů sovětsko-japonských.

Změnu našich vzájemných vztahů nepřineslo ani založení Spojených národů, respektive podepsání Charty OSN, ústavy a oficiálního aktu, kterým se OSN zakládala. Mezi signatáře patřilo 51 států, mezi nimi i naše republika společně s Japonskem. O obnovení společných diplomatických vztahů se japonská vláda pokusila v roce 1951, kdy nám nabídla separátní mírovou smlouvu. Z naší strany byla tato nabídka odmítnuta na základě doporučení Moskvy. Vzájemné vztahy byly obnoveny v roce 1956, bylo vydáno japonsko-sovětské prohlášení, kterým obě země ukončily válečný stav. Jediný spor, který nebyl vyřešen do dnešních dnů a díky kterému bylo od této doby ještě hodně rozepří je záležitost ohledně Sachalinu.

Obnovení vzájemných diplomatických vztahů Japonska a ČSR³⁰

K upravení poměrů a vzájemných vztahů mezi námi a Japonskem došlo až v roce 1957. 13. února byl v Londýně podepsán protokol o obnovení normativních vztahů mezi Československou republikou a Japonskem. V protokolu bylo dále také smluvně ujednáno ukončení válečného stavu, navázání přátelských a mírových vztahů.

Dokument obsahoval dvě části. Druhá pojednávala o oficiálním obnovení diplomatických vztahů a následném zřízení velvyslanectví. Za Československo byla tato úloha svěřena do rukou Ladislavovi Šimoviči, jenž nás měl zastupovat na velvyslanectví v Tokiu. Zástupcem japonské strany byl pověřen Shiroshimi Kimura.

Smluvní strany se dále zavázaly k respektování a dodržování zásad Charty OSN, že se zříkají použití síly při řešení sporů na mezinárodní úrovni a zavazují se chránit mír a bezpečnost ve světě podle principů slučitelných s principy OSN. V protokolu se dále jednalo o závazek nevměšovat se do záležitostí a vnitřní politiky druhého státu a to ať už z důvodů politických, ideologických nebo jednalo by se o důvody hospodářské. Oba státy se také zříkají jakéhokoli nároku, který by vznikl druhé straně v době válečného stavu

---

³⁰ *Mzv.cz* [online]. 2003 [cit. 2011-07-16]. Politické vztahy Japonska a komunistického Československa. Dostupné z WWW: <http://www.mzv.cz/tokyo/cz/politicke_vztahy/politicke_vztahy_historie_a_soucasnost/druha_svetova_valka.html>.

mezi zeměmi. V článku 5 jsou pak obě strany zavázány k zahájení jednání na obnovení obchodních styků. Protokol nabyl účinnosti ke dni 28. března 1958.

Jde o jedno z nejdůležitějších ujednání z hlediska diplomatického charakteru, který byl uzavřen mezi námi a Japonskem. Postupem času došlo k normalizaci vzájemných vztahů, které setrvaly po 20 let téměř v zakonzervovaném stavu. Po tento čas vedly oba státy mezi sebou „studenou válku“. K otevřenému střetu mezi námi a Japonskem nikdy nedošlo. Jednak zde byla obrovská geografická vzdálenost a navíc silové řešení by bylo zbytečné pro obě strany.

2.7 Významné návštěvy let 60. a 70.³¹

Celá léta šedesátá a období po nich, lze označit za období skromné a bezkonfliktní. S Japonskem jsme spolupracovali spíše dílčím způsobem. Mimo hospodářské odvětví spolupráce jsme se orientovali především na oblast kultury, vědy a výzkumu. V roce 1967 naši zemi navštívili dva významní japonští představitelé. Prvním byl Takeo Miki, japonský ministr zahraničí. Společně s Václavem Davidem se setkali na vůbec prvním zasedání ministrů zahraničních věcí v New Yorku, které se konalo v rámci valného shromáždění OSN. Na podzim téhož roku do Prahy přicestoval i Jasuhiro Nakasone, tehdejší ministr dopravy, který se v Praze zastavil v rámci své cesty po Evropě.

Následovalo období Pražského jara, do čela vlády se postavili reformní politici. Republika započala svůj vývoj nezávisle na jakémkoli mocenském bloku. To se však nasetkalo s pochopením Sovětského svazu, potažmo všech států podepsaných pod Varšavskou smlouvu. K vyvrcholení jejich nelibosti došlo v noci 21. srpna, kdy vojska Varšavského paktu překročila hranice a následná okupace trvala až do roku 1989.

Intervence vojsk byla japonskou vládou a veřejností odsouzena. Během normalizace byly naše veškeré styky s cizinou výrazně omezeny. Nicméně vývoj obchodních vztahů přerušen nebyl. A proto také mohl tehdejší ministr zahraničního obchodu Václav

Valeš navštívit Tokio. Jednalo se o historicky první návštěvu československého člena vlády v Japonsku. Masayoshi Ohira navštívil recipročně Prahu v roce 1969.

70. léta znamenala pro Japonsko období konjunktury. Trvala od období ukončení okupační správy USA až do 70. let. Meziroční růst japonské ekonomiky vykazoval růst v průměru o 11%. Postupem času se Japonsko stalo třetí nejvyspělejší zemí světa. Stalo se industriální velmocí. Prakticky od této doby známe Japonsko dneška jako industriální velmoc, která díky nejmodernějšímu vybavení dosahuje úspěchů v oblasti elektroniky, automobilového průmyslu.

Díky tzv. „know-how“ jsou jejich průmyslová odvětví nejefektivnější na světě. Významnou chloubou se pro Japonsko staly rychlovlaky Šinkanzen. U příležitosti Olympijských her byla otevřena jejich první trať (1964). Expo- výstava konající se v japonské Ósace nenechala nikoho na pochybách, že Japonsko patří k nejvyvinutějším státům světa. V čase výstavy do Japonska přijel prezident ČSSR Ludvík Svoboda. Prezident byl doprovázen v té době ministrem zahraničních věcí Janem Márkem.

Také naši další ministři podnikli cesty do Tokia za účelem obnovení politických kontaktů. V roce 1973 to byl Bohuslav Chňoupek. Z Japonska k nám zavítal, na tzv. reciproční návštěvu, ministr zahraničních věcí Sunao Sonda (tato návštěva se uskutečnila v roce 1978). Naše vlády se snažily o obnovení v takovém rozsahu, jakého naše spolupráce dosahovala před srpnem 1968. Dosáhnout tohoto stavu se pokusily i výměnami nót, které následně vedly k sjednání dohod o kulturní spolupráci mezi vládou Československé socialistické republiky a vládou Japonska. Dohoda, jež na tomto základě vznikla, obsahovala ustanovení o budoucí spolupráci v oblasti kultury, dále pak školství a vědy.

Spolupráce měla probíhat výměnou badatelů, sportovců, vědců a v neposlední řadě i studentů, pro něž měla být poskytována stipendia. Japonským u nás a našim studentům v Japonsku z rozpočtu hostitelské země. Vzájemné kontakty mezi našimi zeměmi byly převážně kulturního charakteru. Jestliže se rozhodneme pokračovat dále, dozvíme se, že pro studenty, vědeckou společnost i tzv. civilisty měly být konány přednášky, umělecké výstavy a jiné kulturní akce pro širokou veřejnost. Vše pod zastřešením vládních orgánů, které však nevyklučovaly možnost kulturních výměn organizacemi nevládními.

Nóta byla přijata japonskou stranou bez pozměňovacích návrhů a v následujících letech probíhala naše spolupráce stanoveným ujednáním a to ve všech oblastech, na nichž jsme se dohodli.

Smlouva mezi Československou socialistickou republikou a Japonskem o zamezení dvojího zdanění v oboru daní z příjmu (v platnost uvedena 25. listopadu 1978). To, že se naše spolupráce postupně rozšířila i do jiných oblastí života, než „jen“ kulturního a vědeckého, je důsledkem normalizace poměrů v naší zemi. Tato smlouva se týká osob, které mají bydliště v jednom nebo obou státech. Československo udržovalo styky s Japonskem na základě zásad spolupráce mezi zeměmi s rozdílným společenským zřízením (jinak by naše vzájemná spolupráce nebyla, obzvláště v oblasti hospodářské možná).

Další významnou návštěvu podnikl předseda vlády ČSSR Lubomír Štrougal. Byl tehdy doprovázen početnou delegací. V jeho společnosti cestovali ministr zahraničního obchodu Andrej Barčák, ministr pro technický a investiční rozvoj Ladislav Šupka a ministr kultury Milan Klusák. Obě země disponovaly vysokým stupněm průmyslového rozvoje a moderní techniky. To nám zaručovalo výhodu v možnosti dalších hospodářských kontaktů. Představení plánů a perspektiv byly také jednou položkou na programu Lubomíra Štrougala.

Při druhé návštěvě, kterou podnikl náš ministr zahraničních věcí Bohuslav Chňoupek po srpnu 1983, se prokázala vzájemná harmonizace vztahů. Z naší strany pak nepokrytý zájem o spolupráci s tak úspěšnou zemí té doby, jako bylo Japonsko. Státem, který se zdál být i ochoten nám mnohé poskytnout.

Když v lednu roku 1989 zemřel císař Hirohito, naše země byla na jeho pohřbu zastoupena místopředsedou vlády Pavlom Hrivnákem. V následujících letech 70. a 80. se uskutečnilo pouze pár oboustranných návštěv malého významu. Všechny byly na úrovni ministerstev. Převážně šlo o resorty průmyslu a obchodu, stavebnictví, spojů a energetiky.

K těmto lze zahrnout i návštěvy delegací Federálního shromáždění a japonského parlamentu. Mezi oblast našeho vzájemného obohacování se však dle mého bude vždy

patřit kultura a její vzájemná výměna. Japonci měli a mají tradičně zájem o naši hudbu, stejně jako my se vyžíváme v jejich literatuře a výtvarném umění.³²

---

³² *Mzv.cz* [online]. 2003 [cit. 2011-07-16]. Politické vztahy Japonska a komunistického Československa. Dostupné z WWW: <http://www.mzv.cz/tokyo/cz/politicke_vztahy/politicke_vztahy_historie_a_soucasnost/druha_svetova_valka.html>.

3 JAPONSKO – ČESKÁ SPOLUPRÁCE (PO ROCE 1989)

3.1 Vliv Sametové revoluce³³

Listopad roku 1989 přinesl zásadní zvrát ve vzájemných vztazích. Hlavně pokud šlo o postavení Moskvy a její vliv na naši zahraniční politiku. Po rozpadu celého východního bloku došlo k velkým změnám. Původní společenský řád byl nahrazen parlamentní demokracií. V ekonomice se pak změna politického systému projevila transformací centrálně plánovaného hospodářství na tržní ekonomiku.

V otázce zahraniční politiky se republika přeorientovala z východu na západ. Záležitosti spojené s Japonskem se daly do pohybu. Ještě tehdejší ČSFR poctil svou návštěvou ministr zahraničních věcí Taro Nakayama. Za naši republiku přijel na návštěvu Jiří Dienstbier. Oba zástupci vyjádřili svou podporu a spokojenost s opětovným navázáním spolupráce.

Další návštěva našeho představitele se uskutečnila v druhé polovině roku 1990. Byl jím předseda Federálního shromáždění Alexandr Dubček. Ten do Japonska zavítal k příležitosti slavnostního obřadu intronizace císaře Akihita.

Japonsko se snažilo nám pomoci v procesu transformace ekonomiky, důkazem toho může být i Dohoda o půjčce mezi Českou a Slovenskou Federativní Republikou a Export-Import Bank of Japan z roku 1991.

V dubnu roku 1992 zavítala na japonské území početná delegace v čele s československým prezidentem Václavem Havlem. V zástupu delegátů byl i místopředseda vlády Josef Mikloško, ministr hospodářství Vladimír Dlouhý, ministr zahraničního obchodu Josef Bakšay, místopředseda vlády Anton Vávro a ministr financí Karel Špaček. Na této návštěvě nedošlo k uzavření žádné dohody, ale japonské straně byly představeny ekonomické analýzy, možnosti budoucích investic.

---

³³ *Mzv.cz* [online]. 2003 [cit. 2011-07-16]. Období ČSFR. Dostupné z WWW: <http://www.mzv.cz/tokyo/cz/politicke_vztahy/politicke_vztahy_historie_a_soucasnost/druha_svetova_valka.html>.

Delegace prezentovala svůj názor ohledně budoucí spolupráce a směru, kterým se má vzájemná komunikace ubírat v budoucnu. Následující roky se nesly ve znamení návštěv ministerského charakteru, ostatně tak, jako tomu bylo v letech minulých. To znamená, že šlo o resorty průmyslu a obchodu, kultury, financí a životního prostředí.

Společně se vznikem České republiky, se Japonsko zařadilo mezi jeden z prvních států, které uznaly naši samostatnost. Diplomatické styky byly oficiálně navázány dne 29. ledna 1993. Aby se veškeré smlouvy, platící z dob Československého státu, nemusely podepisovat znovu, byla dohodnuta sukcese České republiky do smluv uzavřených s Japonskem již za éry státu československého.³⁴

Formální výměna nót byla oficiálně potvrzena 21. dubna 1994. V oblasti politické se jedná o dokument nazvaný „Protokol o obnovení normálních styků z roku 1957“. Zástupcem České republiky byl jmenován Jan Winkelhofer. Ten zde působil jako velvyslanec již za existence ČSFR. V Praze byl, po udělení agreementu, jmenován Kuniaki Asomura.

V devadesátých letech se uskutečnily dvě významné návštěvy. Jednu podnikl, tehdy premiér, Václav Klaus. A pro dekádu devadesátých let je i tou nejdůležitější. Její součástí byla audience u císaře a následně i jednání s premiérem Ryutaro Hashimotem a dalšími vrcholnými činiteli.

Tou druhou je pak cesta Jana Kavana v roce 1999, kdy byl za jeho přítomnosti otevřen v Kóbe český honorární konzulát. V Roce 2002 se největších poct dostalo Jejich veličenstvu císaři Akihitovi a císařovně Michiko. Při setkání ministrů financí G7 se setkali Kichii Miyazawa a Jiří Rusnak.

Expanze hospodářská je spojena i s expanzí a spoluprací v oblasti vzdělání a kultury. S tím je spojena dohoda mezi vládou České republiky a vládou Japonska o udělení grantu japonské vlády na dodávku audio-vizuálního zařízení pro Národní muzeum sjed-

---

³⁴ Mzv.cz [online]. 2003 [cit. 2011-07-16]. Česko-japonské politické vztahy po rozdělení Československa. Dostupné z WWW: <http://www.mzv.cz/tokyo/cz/politicke_vztahy/politicke_vztahy_historie_a_soucasnost/cesko_japonske_politicke_vztahy_po.html>.

naná výměnou dopisů z roku 1997, dohoda z roku 1998 (13/1999) sjednaná výměnou nót o udělení grantu Japonskou vládou Karlově universitě. K další dohodě došlo výměnou nót v březnu 2003. Jedná se v ní o udělení grantu japonskou vládou na dodávku vybavení pro jazykovou laboratoř a audiovizuálního vybavení poskytnutého Univerzitě Palackého v Olomouci.

3.2 Shrnutí vzájemných vztahů ČR a Japonska³⁵

Vztahy mezi Japonskem a Československem jsou spjaty se Sibiří, jejím dobýváním. Od doby legionářských jednotek existuje snaha o udržení vzájemných diplomatických vztahů. Významně podporovány ze strany malé československé menšiny žijící v Japonsku. Hendikep obrovské geografické vzdálenosti nezabránil snaze o co maximální využití vzájemných styků. K odloučení došlo v 30. letech díky radikalizaci obyvatelstva do dvou táborů pod tlakem hospodářské krize. Ta výrazně ovlivnila oba státy a jejich ekonomiky.

Odlíšné ideologické tábory, do nichž se skrylo obyvatelstvo obou států, znemožnilo naši spolupráci po 60 let. Poté byl fašismus vystřídán komunismem. Lze říci z bláta do louže, ale v období komunistické vlády se přece jenom vyskytovaly snahy o normalizaci vzájemných vztahů. To se Japonsku podařilo v roce 1957. Významný zvrat pro naši komunikaci znamenalo připojení Československa a posléze České republiky k demokraciím západního typu, mezi které se počítá i moderní Japonsko. Jak je možno vyčíst z textu výše, diplomatické styky byly ve všech dekadách odvozeny od příslušnosti toho, kterého státu k různým ideovým silám.

---

³⁵ *Mzv.cz* [online]. 2003 [cit. 2011-07-16]. Česko-japonské politické vztahy po rozdělení Československa. Dostupné z WWW: <http://www.mzv.cz/tokyo/cz/politicke_vztahy/politicke_vztahy_historie_a_soucasnost/cesko_japonske_politicke_vztahy_po.html>.

3.3 Vztahy dnes aneb počátek nového století³⁶

Důkazem úspěšnosti polistopadové éry bilaterálních vztahů České republiky a Japonska je jejich následující vývoj v prvních letech nového tisíciletí. Vedle několika významných politických událostí, byla první dekáda nového tisíciletí svědkem nadále se prohlubující spolupráce. A to zvláště v oblasti ekonomické, v níž svůj zájem projeví především japonské investoři.

Jak je možno se dozvědět v odstavci výše, ekonomika není jedinou oblastí, v níž se nám daří prohlubovat s Japonskem spolupráci.

Již v předchozí kapitole jsem zmínila pro naši republiku jakýsi pomyslný vrchol a nejvýznamnější návštěvu. Jednalo se o japonský císařský pár v červenci roku 2002. Císař Akihiko a císařovna Mičiko strávili v Praze čtyři dny. Během svého pobytu, připomněl tehdejší prezident Václav Havel, že myšlenka uspořádání Fora 2000 má své počátky právě v Japonsku. Dagmar Havlová naopak představila projekty Nadace Vize 1997. Během svého nedlouhého pobytu však japonský císařský pár stačil navštívit Václavské náměstí, Obecní dům, Katedrálu sv. Víta, Starý královský palác a na Staroměstské radnici, kde převzal symbolický klíč od hlavního města.

První oficiální návštěva japonské vlády se uskutečnila v srpnu 2003. Premiér Koizumi naši republiku navštívil v předvečer 35. výročí invaze vojsk Varšavské smlouvy. A položil věnce k pomníkům Jana Palacha, Jana Zajíce a soše sv. Václava. Dalším bodem pak bylo jednání s českým předsedou vlády Vladimírem Špidlou. Český předseda se setkal s hlavními představiteli japonského průmyslu, jenž mají své zastoupení v ČR. Perličkou pak bylo předsedovo setkání s robotem ASIMO. Šlo o robota firmy Honda, vůbec největšího japonského investora v ČR z oblasti japonského automobilového průmyslu. Robot mu byl představen při oficiální večeři zástupců obou zemí a to samotným Koizumim. Japonský předseda tak učinil se záměrem složit hold Karlu Čapkovi a jeho dramatu „R.U.R“. Důležitým bodem společného programu pak bylo podepsání dokumentu

---

³⁶ *Mzv.cz* [online]. 2003 [cit. 2011-07-12]. Politické vztahy na počátku 21. století. Dostupné z WWW: <http://www.mzv.cz/tokyo/cz/politicke_vztahy/politicke_vztahy_historie_a_soucasnost/index.html?page=2>. -platí pro celý oddíl

s názvem: "Společné prohlášení směřující ke strategickému partnerství mezi ČR a Japonskem"

Podepsáním tohoto prohlášení se Česká republika mimo jiné zavázala k plnění role jakéhosi arbitra mezi Japonskem a Severní Koreou. Na rozdíl od Japonska s ní totiž udržujeme diplomatické styky. Tématem neméně důležitým pak bylo řešení otázky zjednodušení japonských investic v ČR. Konkrétně se jednalo o přidělování českých víz japonským podnikatelům. Prohlášení se dále týkalo dohody o spolupráci při irácké obnově a spolupráce v boji proti šíření zbraní hromadného ničení. Na závěr své návštěvy uskutečnil Koizumi setkání se zástupci japonských firem podnikajících v ČR.

Jelikož se výměna nejvyšších návštěv stala nepsaným pravidlem a takřka povinností, v červnu roku 2005 zavítal do Japonska jako jeden z nejvyšších představitelů vlády ČR předseda Jiří Paroubek. V rámci své oficiální návštěvy, u příležitosti světové výstavy EXPO 2005 v Aichi, se Paroubek setkal s premiérem Koizumim.

V únoru 2007 sérii vrcholných návštěv zakončil státní návštěvou prezident Václav Klaus. Zde se setkal s vedením Keidanrenu, což je zkratka pro „Svaz průmyslu a obchodu“. Navštívil hlavní město – Tokio, dále Tokio Stock Exchange. V hlavním městě pak obdržel čestný doktorát prestižní japonské univerzity Waseda a zúčastnil se recepce, ta byla uspořádána na jeho počest a u příležitosti připomenutí si 50. výročí obnovení diplomatických styků mezi oběma zeměmi (únor 1957) velvyslanectvím ČR.

Tak jako se císařský pár setkal během své návštěvy s tehdejší hlavou našeho státu Václavem Havlem, tak i součástí programu Václava Klause bylo setkání s císařským párem. Václav Klaus byl hlavou Japonska pozván na oběd do císařského paláce v Tokiu. Prezident se dále setkal s premiérem Abem, během tohoto setkání japonská strana zdůraznila dobrou úroveň japonsko-českých vztahů, velký počet ekonomických aktivit a investorů, jenž má v ČR a také poděkovala za úlevy pro své podnikatele.

Zmínila také důležitost rozhovorů o bilaterální smlouvě o sociálním zabezpečení a svůj zájem zapojit se do spolupráce se státy Visegrádské skupiny. Poslední den navštívil prezident Klaus Hirošimu, zde položil kytici na piedestal Mírového památníku.

4 VÝZNAMNÉ OSOBNOSTI JAPONSKO-ČESKÝCH VZTAHŮ

V této kapitole se zaměřím na významné osobnosti naší vzájemné Japonsko-České spolupráce a to ať již z historického hlediska, nebo ze současnosti. Mým záměrem je představit nejen diplomaty a politiky, ale i podnikatele a architekty.

4.1 Mimořádná a zplnomocněná velvyslankyně České republiky v Japonsku – Kateřina Fialková³⁷

Kateřina Fialková se stala mimořádnou a zplnomocněnou velvyslankyní České republiky v Japonsku dne 13. prosince 2010. V tento den předala pověřovací listiny do rukou Jeho Výsosti císaři Akihitovi.

Dosáhla magisterského titulu v oboru rétorika a technika komunikace na Michigan Technological University v USA, titul inženýr v oboru ekonomika zahraničního obchodu na Vysoké škole ekonomické v roce 1989. Studovala také na Hochschule St. Gallen ve Švýcarsku.

Po studiích se stala zaměstnankyní Ministerstva zahraničních věcí České republiky. Byla součástí týmu, který vyjednal vstup České republiky do NATO dne 12. března 1999. Za služby NATO a bezpečnostní politice udělil Kateřině Fialkové český premiér M. Topolánek v roce 2009 Medaili Karla Kramáře a litevský prezident V. Adamkus v roce 2003 Řád litevského velkovévody Gediminase 4. třídy.

Od září 2000 do prosince 2002 pracovala jako zástupkyně ředitele Kabinetu generálního tajemníka NATO Lorda Robertsona. Byla zodpovědná mj. za vztahy NATO s partnerskými zeměmi. Především zodpovídala za otázky bezpečnosti, management a personální politiku. Než se stala členkou kabinetu Lorda Robertsona, vykonávala funkci politického rady na Stálém zastoupení České republiky při NATO v Bruselu. Dále pracovala jako zástupkyně ředitele Odboru bezpečnostní politiky Ministerstva zahraničních věcí České republiky v Praze.

Od srpna 2003 do září 2007 působila jako zástupkyně velvyslance České republiky ve Spojeném království Velké Británie a Severního Irsku.

Jako *chargé d'affaires ad interim* vedla velvyslanectví v době teroristických útoků na Londýn v červenci 2005. Od června do srpna 2003 byla členkou Iraq Policy Unit na britském ministerstvu zahraničních věcí v Londýně.

V průběhu českého předsednictví Evropské unii v první polovině roku 2009 předsedala Pracovní skupině EU pro transatlantické vztahy (COTRA).

Do Japonska odjela dne 10. listopadu 2010. Předtím pracovala jako ředitelka Odboru amerických států Ministerstva zahraničních věcí České republiky. Vedla tým zodpovědný za formulování a provádění české zahraniční politiky vůči zemím Severní a Latinské Ameriky a Karibiku, konkrétně od ledna 2008 do října 2010.

Ze světových jazyků plyně ovládá angličtinu, němčinu, francouzštinu a ruštinu, domluví se novořecky a učí se japonsky.

4.2 První japonský velvyslanec v Praze - Harukazu Nagaoka³⁸

Japonský diplomat a člen japonské delegace Společnosti národů. Působil jako člen japonské delegace Komise odpovědnosti na pařížské mírové konferenci.

Nagaoka se narodil v Kobe a studoval právo na tokijské Císařské univerzitě a na Univerzitě politických věd v Paříži.

Nagaoka byl především právník a diplomat, působil jako právní poradce pro japonské ministerstvo zahraničních věcí. V letech 1904-1905 zastával funkci tajemníka soudce Ichiro Motonoa.

---

³⁷ *Velvyslanectví České republiky v Tokiu* [online]. Prosinec 2010 [cit. 2011-08-15]. Životopis velvyslance Ing. Kateřina FIALKOVÁ. Dostupné z WWW: <http://www.mzv.cz/tokyo/cz/o_velvyslanectvi/velvyslanec/index.html>.

³⁸ z *Wikipedia.org* [online]. 2011 [cit. 2011-07-10]. Harukazu Nagaoka. Dostupné z WWW: http://en.wikipedia.org/wiki/Harukazu_Nagaoka

V roce 1907 sloužil jako člen sekretariátu druhé Haagské mírové konference. Poté od roku 1912 sloužil jako člen japonské delegace na Mezinárodní konferenci o sjednocení Zákona o směnky. V 1917-1921 pracoval pro japonské velvyslanectví v Paříži.

17. října 1921 – byl jmenován prvním japonským velvyslancem v Praze, v tento den bylo totiž otevřeno první velvyslanectví pro Japonsko. Tuto funkci Nagaoko vykonával od roku 1921-1923.

Další dva roky působil jako zplnomocněný ministr v Haagu. V 1925-1926 působil jako ředitel smluv a úmluv divize japonského ministerstva zahraničních věcí. V 1926-1930 sloužil jako velvyslanec v Berlíně. V roce 1930 zastupoval Japonsko v rámci Haagské konference pro kodifikaci mezinárodního práva. Sloužil také jako velvyslanec v Paříži v letech 1932-1933.

4.3 Od roku 1920 velvyslanec v Japonsku - Karel Pergler³⁹ ⁴⁰

Vůdcem české politické akce v USA za 1. světové války byl Karel Pergler. Po válce se stal prvním diplomatickým zástupcem (chargé d'affaires) československého státu ve Washingtonu, posléze, v roce 1920 vyslancem v Japonsku.⁴¹

V Japonsku se Pergler zřejmě dostal na stopu obrovským obchodům Legiobanky, Centrokomise a čs. legií v Rusku, které se děly hlavně přes Japonsko. Když se valná část obvinění proti Perglerovi neprokázala, Beneš zničil jednoho ze svých emisarů, kterého poslal do Tokia s Perglerem, aby ho usvědčil, Jana Reichmanna – byl disciplinární komisí vyřazen ze státních služeb.

---

³⁹<http://www.mzv.cz/tokyo/cz/politicke_vztahy/politicke_vztahy_historie_a_soucasnost/navazani_diplomatickych_styku_a.html>

⁴⁰<<http://www.zvedavec.org/komentare/2008/11/2855-okolnosti-zrodu-csr-cast-iii.htm?sort=velikost>>

⁴¹<[http://www.mzv.cz/jnp/cz/o_ministerstvu/specializovany_archiv_mzv/velvyslanci_ceskoslovenska_do_roku_1948\\$2548.html?action=setMonth&year=2011&month=2](http://www.mzv.cz/jnp/cz/o_ministerstvu/specializovany_archiv_mzv/velvyslanci_ceskoslovenska_do_roku_1948$2548.html?action=setMonth&year=2011&month=2)>

Karel Pergler byl pak na pokyn TGM v roce 1921 odvolán. O své suspendaci se dozvěděl z novin. Vyobcován z československých diplomatických služeb setrval v USA, kde kritizoval především Beneše a vystudoval práva.

Podle Perglera postrádal Beneš základní znalosti o mezinárodní politice a dokumenty předložené v britském parlamentě jasně dokazovaly, že Beneš na pařížské mírové smlouvě lhal. Z Ameriky Pergler neustále naléhal na federalizaci čs. státu ve formě zemského systému.

Pergler se posléze dostal v roce 1929 do čs. Národního shromáždění jako kandidát Ligy proti vázaným kandidátkám (proti vázaným poslaneckým mandátům, což byla písemná prohlášení, kterými se poslanci vzdávali svých funkcí, jimi podepsaná, avšak nedatovaná, která odevzdali před nastoupením do poslanecké funkce svým politickým stranám).

Pak požádal v Národním shromáždění, aby parlament na své půdě vyšetřil způsob, jak vládní představitelé a poslanci nabyli svůj majetek. Za to byl z parlamentu vykázan.

Byl obviněn, že poslanecký mandát získal neoprávněně, neb nemá československé občanství. To je sám o sobě podle mezinárodního práva nesmysl, protože člověk jmenovaný diplomatickým zástupcem některého státu už tímto aktem získává jeho občanství. Soudy, dokonce i nejvyšší soudní instance, odmítly verifikovat Perglerův poslanecký mandát.

Roztrpčenému Perglerovi byl vysloven zákaz pobytu a pozdějšího vstupu do Československa, na cestu do USA mu však chyběly peníze. Pár set tisíc korun se pro něj z tajných fondů Masaryka a Beneše nakonec našlo a Pergler v roce 1932 navždy odjel z Československa. V USA se stal vysokoškolským profesorem a pak i děkanem Právnické fakulty Národní univerzity ve Washingtonu.

4.4 Šumné stopy českých architektů v Japonsku

Šumné stopy – to je název desetidílného pořadu české televize, který mne inspiroval k pojmenování této kapitoly mé bakalářské práce. Autorská dvojice Lipus-Vávra se nyní zaměřila na neprávem opomíjené stopy českých architektů ve světě.

Vybrali si Japonsko společně s Bosnou a Hercegovinou. Záměrně byly zvoleny dvě kontrastní, geograficky odlehlé země, které spojuje nepřehlédnutelné dědictví českých architektů. V obou zemích jsou také považováni za spoluzakladatele domácí moderní architektury.

4.4.1 Antonín Raymond – nejplodnější český architekt 20. století⁴²

Česká ambasáda v Tokiu, Nansan University i japonský hotel Imerial – tyto stavby mají kromě Japonska i dalšího společného ukazatele, kterým je český architekt Antonín Raymond. Je jedním z Čechů, který si dokázal vydobýt obdiv a respekt japonských obyvatel, kteří jej považují za zakladatele japonské moderní architektury.

Přesto se na českou ambasádu do Tokia dostane jen málokdo, i když je pokládána za jednu z nejvýznamnějších staveb našich zastupitelských úřadů.

Kladenský rodák, narozen jako jedno z šesti dětí rodičům židovského původu. Dosáhl mezinárodního uznání v oblasti architektury. Stal se honorárním konzulem Československé republiky v Japonsku, byl mu udělen Řád bílého lva IV. stupně, stal se také členem štábu generála Douglase MacArthura. Čech, kterého Japonci považují za zakladatele novodobé japonské architektury.

---

⁴² *Ceskatelevize.cz* [online]. 2011 [cit. 2011-08-15]. Antonín Raymond a jeho následovníci. Dostupné z WWW: <<http://www.ceskatelevize.cz/porady/10262550261-sumne-stopy/210522162350006-antonin-raymond-a-jeho-nasledovnici/>>.

Ve svém rodném městě Kladně začal studovat reálku. Od roku 1903 žil v Praze, kde odmaturoval na české reálce na Starém Městě pražském. Poté se stal posluchačem České techniky v Praze, oboru architektura.

V roce 1910 jej však okolnosti donutily prchnout z Čech do USA. Ve Spojených státech pak začal pracovat v projekčních kancelářích jako kreslič.

V roce 1914 se oženil s výtvarnicí Noémi, rozenou Pernessin. První světovou válkou prošel již jako americký občan a podílel se na osvobození Evropy. V roce 1919 odjel s manželkou do Japonska, kde byl pověřen Frankem Lloydem Wrightem řídit stavbu hotelu Imperial v Tokiu. V letech 1926 - 1937 zastupoval Československou republiku v Japonsku jako honorární konzul a od tehdejšího ministra zahraničních věcí dr. Edvarda Beneše obdržel v roce 1928 Řád bílého lva IV. stupně.

V Japonsku setrval až do roku 1938. Založil si vlastní stavební kancelář. Období druhé světové války, během níž se všichni jeho příbuzní žijící v protektorátu stali obětí holocaustu, strávil s rodinou v USA a po válce se vrátil do Japonska jako člen štábu generála Douglase MacArthura. V Tokiu obnovil svoji kancelář a vedl ji do roku 1973, kdy se s manželkou trvale vrátili do Spojených států.

Během let projektoval a postavil řadu význačných budov a v Japonsku je pokládán za zakladatele novodobé japonské architektury. Jeho nejvýznamnější stavbou je Gunma Music Center v Takasaki v provincii Gunma, která je zapsána na seznam symbolizující novodobou japonskou architekturu 20. století.

Zemřel uprostřed své rodiny v Americe (1976). V současnosti je považován za jednoho z nejvýznamnějších českých architektů, který působil v zahraničí. In memoriam mu bylo v roce 2010 uděleno čestné občanství statutárního města Kladna.

Závěrem:

„Pět pravidel Antonína Raymonda, kterými učil své studenty:

1. Dodržujte lidský rozměr: architekturu bude používat člověk, proto musí být jejím základem lidský prvek.
2. Držte se přirozenosti: když je parcela šikmá, respektujte ji. Nic přirozeného se nesmí ničit.
3. Dbejte na jednoduchou formu a design: nepřipojujte nic zbytečného navíc.

4. Chovejte se ekonomicky a neplývejte penězi.
5. Buďte upřímní.⁴³

4.4.2 Jan Letzel (1880–1925)⁴⁴ – Autor mementa „Little Boye“

Palác Průmyslového muzea. Tato budova se stala symbolem japonského mírového hnutí, kolem ní byl vybudován tzv. Hirošimský park míru. Její autor se narodil 9. dubna 1880 v Náchodě. Jeho otec byl hoteliérem. Byl žákem profesora Jana Kotěry, u něhož studoval architekturu a údajně patřil k jeho nejmilejším žákům. Více než u nás je znám především v Japonsku, kde po něm zbyla řada staveb. V České republice za zmínku stojí především secesní pavilon Dvorana v lázních Mšené.

Svou kariéru započal v Egyptě, poté odjel na pozvání architekta Geoga DeLanda do Japonska. Zde založil společně s inženýrem KJ. Horou firmu Letzel a Hora. Poté v Japonsku působil jako obchodní atašé československého velvyslanectví.

V září roku 1923 zasáhlo Tokio tragické zemětřesení trvajícím pouhé tři minuty, ale „bylo zničeno majetku za miliardy, je nutno různé zboží dovézt z ciziny. A poněvadž ani pošta ani telegraf, telefon, dráhy nepracují (trati, mosty, tunely pobořeny, vedení přerušena a spálena), bude trvat dlouho, než se všecko vrátí do starých kolejí. Tokio bude přesto postaveno na starém místě, ale docela moderně, s širokými ulicemi, velkými parky a tak, aby bylo chráněno před příštími velkými požáry a budovy byly jisté proti zemětřesení.“ jak Letzel napsal své matce.⁴⁵

---

⁴³ *Ceskatelevize.cz* [online]. 2011 [cit. 2011-08-15]. Antonín Raymond a jeho následovníci. Dostupné z WWW: <<http://www.ceskatelevize.cz/porady/10262550261-sumne-stopy/210522162350006-antonin-raymond-a-jeho-nasledovnici/>>.

⁴⁴ *Ceskatelevize.cz* [online]. 2011 [cit. 2011-07-01]. Jan Letzel. Dostupné z WWW: <<http://www.ceskatelevize.cz/porady/10262550261-sumne-stopy/210522162350001-jan-letzel/>>

⁴⁵ *Ceskatelevize.cz* [online]. 2011 [cit. 2011-7-05]. Architekt Jan Letzel píše mamince. Dostupné z WWW: <http://www.ceskatelevize.cz/porady/10262550261-sumne-stopy/210522162350001-jan-letzel/4983-architekt-pise-mamince/>.

Jeho nejznámější stavbou je Průmyslový palác v Hirošimě, který jako jeden z asi desítky budov ustál svržení atomové bomby. Třípatrový secesní palác se železobetonovou konstrukcí vyzděnou cihlami měl sloužit k obchodně-výstavním účelům. Pro ruiny Průmyslového paláce se vžil název atomový dóm a dnes je toto památné místo také na seznamu památek UNESCO.⁴⁶

Kromě architektury se však s úspěchem věnoval malířství a modelování. Pracoval i jako zástupce firmy Suzuki v ČSR, pochován je v Náchodě.⁴⁷

Zde jen namátkou další z jeho prací:

- Hotel Evropa, Praha, Jan Letzel (výtvarná spolupráce na interiérech), 1904–1905
- Návrh vily pro oceláře Henryho Böhlera, Jan Letzel 1913
- Dívčí škola Seishin Joshi Gakuin, Tokio – Shirogane-dai, Jan Letzel, 1909
- Dekorativní brána cizineckého hřbitova, Jokohama, Jan Letzel...a jiné.

4.4.3 Bedřich Feuerstein (1892 –1936)⁴⁸

Architekturu studoval na UMPRUM u Josipa Plečnika, pak na pražské technice i na AVU u profesora Kotěry. Bojoval v 1. světové válce. Přátelil se s malířem Josefem

---

⁴⁶ *ArchiWeb* [online]. 2011 [cit. 2011-08-15]. Jan Letzel . Dostupné z WWW: <<http://www.archiweb.cz/architects.php?type=arch&place=&action=show&id=2567>>.

⁴⁸ článek, vytvářel architekturu smrti tragédie skvělého českého architekta, dostupné z <http://bydleni.idnes.cz/vyvarel-architekturu-smrti-tragedie-skveleho-ceskeho-architekta-1d4-/architektura.aspx?c=A110513_194632_architektura_rez>

Šímou a patřil k prvním členům avantgardního spolku Devětsil. Po válce pracoval jako scénograf v Národním divadle v Praze. Byl autorem dekorací pro Národní i Osvobozené divadlo či výprav a kostýmů pro Ďagilevův balet.

Navrhl jednu ze stěžejních staveb purismu u nás, krematorium v Nymburku (1922–1924), společně s Bohumilem Slámou. V roce 1924 odjel do Paříže, kde pracoval v projekční kanceláři Augusta Perreta. Přátelil se s Picassem, architektem Loosem či Le Corbusierem. Často až ironicky komentovat dění na české umělecké scéně.

V roce 1926 odjel na pozvání Antonína Raymonda do Tokia. Po čtyřech letech Japonsko opustil a vrátil se domů. Ekonomická krize, nešťastná láska k malířce Toyen, deprese a postupná ztráta sluchu jej dovedly k tragické smrti.

Co dodat závěrem? Snad nejlépe se k této tématice vyjadřují sami autoři: „Český stavitelský, technický i architektonický um zanechal své nesmazatelné a respektované otisky na všech kontinentech. Je dobré si připomenout, že Českou republiku dnes ve světě „nereprezentuje“ jen semtex, pervitin či korupční aféry, ale ve sféře umění jsou to vedle vážné hudby, animovaného filmu či jmen spisovatelů jako jsou Hašek, Havel, Hrabal, Kundera a jiní, především stavby českých architektů.“⁴⁹

A mně nezbyvá než souhlasit.

---

⁴⁹ *Ceskatelevize.cz* [online]. 2011 [cit. 2011-07-15]. O pořadu. Dostupné z WWW: <<http://www.ceskatelevize.cz/porady/10262550261-sumne-stopy/4950-o-poradu/>>.

5 JAPONSKO- ČESKÁ SPOLUPRÁCE V OBLASTI OBCHODU, PODNIKÁNÍ A EKONOMIE

5.1 Historické počátky vzájemné spolupráce

Během let meziválečných probíhala spolupráce převážně na úrovni společenské a obchodní. Bylo uzavřeno několik smluv, například smlouva o zákazu dvojího zdanění. V roce 1927 byl založen československo-japonský obchodní ústav. Jeho sídlo bylo v Ósace.

Stejného data je i založení japonského honorárního konzulátu, se sídlem v Praze. I přes všechny tyto aktivity byl však export a import obou zemí nízký. Jasným důvodem je velká geografická vzdálenost a hlavně pak v porovnání s poměrem vývozu a dovozu vůči evropským zemím. V podstatě se k nám dováželo pouze zboží luxusní povahy. Jednalo se o hedvábí, sklo, porcelán, tabák atd.

Mimo vztahy ekonomické povahy jsme se vzájemně snažili o pěstování přátelských vztahů. Proto byly při příležitosti návštěvy prince Takamacua a jeho ženy položeny základy československo-japonské společnosti, toto sdružení mělo pečovat o vzájemné kulturní styky. Jeho hlavním úkolem bylo pořádání koncertů, veřejných akcí apod.⁵⁰

Další kapitolou v našich vzájemných ekonomicko-hospodářských vztazích bylo soupeření o pozice na světových trzích. Baťa byl nucen soupeřit s japonskou konkurencí v Indii. V Konagaru byla v roce 1933 otevřena nová továrna na výrobu obuvi firmy Baťa. Továrně s přesnějším názvem Bata Shoe Co Ltd. se podařilo během krátké doby vytlačit japonskou konkurenci. Nebývalý úspěch se projevil již v roce 1934-1935, kdy japonský dovoz obuvi do Indie poklesl o 50%. Potlačení takového konkurenta považoval československý lid za velký úspěch.⁵¹

---

⁵⁰ stránky ministerstva zahraničí, dostupné na
<http://www.mzv.cz/tokyo/cz/politicke_vztahy/politicke_vztahy_historie_a_soucasnost>

⁵¹ Vasiljevová, Zdeňka.: *Dějiny Japonska*, Členská knihovna nakladatelství Svoboda, 1986, s. 413

Do této doby spadá mnou již dříve zmíněná dvojice, architekta a podnikatele, Jana Letzela a Ing. Karla Jana Hory. Prvním obchodním přidělcem v Japonsku se stal Ing. Karel Jan Hora. V Osace byl ředitelem společnosti Osaka Gas Light co. Společně s Janem Letzelem, náhodským rodákem a stavitelem, založil roku 1910 v Tokiu stavební a strojní firmu Letzel a Hora.⁵²

Oba začali na japonské půdě podnikat již před Světovou válkou a jejich úspěch v podnikání pozvedl zájem japonských obchodních kruhů. V podstatě lze tvrdit, že jejich podnikání bylo základem pro navázání diplomatických vztahů mezi Japonskem a naší republikou.⁵³

Po vzniku Československé republiky a navázání diplomatických styků byl totiž Jan Letzel jmenován prvním obchodním atašé v Tokiu. A po návratu do Prahy působil jako poradce ministerstva obchodu a zástupce československo-japonské obchodní firmy Suzuki.⁵⁴

Ze strany Rakouska-Uherska lze zájem o Japonsko pozorovat s koncem devatenáctého století, kdy se začaly rychle rozvíjet obchodní styky Japonska s Evropou. I naopak, zájem Japonska o zapojení se do hospodářského dění ve světě dokazuje i jeho účast na Světové hospodářské výstavě ve Vídni roku 1873, kde někteří japonští průmyslníci navštívili i podniky v Čechách.

Inspirací jim byla například tužkárna firmy Hardmuth v Českých Budějovicích, podle níž byl později vybudován první závod tohoto typu právě na území Japonska.

Po vzniku České republiky, transformací ekonomiky, z centrálně plánované na kapitalistickou. Setkání našich předních představitelů vlád, která vyplývá z importu ja-

---

⁵² článek, ve škodovce jezdí rakouský premiér i bohaté Japonky, dostupné z http://www.tyden.cz/rubriky/media/stolety-kuryr/ve-skodovce-jezdi-rakousky-premier-i-bohate-japonky_183669.html

⁵³ HOLÝ, Petr. *Expo 2005* [online]. 2005 [cit. 2011-08-15]. Inženýři, stavitelé, architekti. Dostupné z WWW: http://www.expo2005.cz/cs/magazine/magazine_200507/article_12.shtml.

⁵⁴ VASILJEVOVÁ, Zdeňka.: *Dějiny Japonska*, Členská knižnice nakladatelství Svoboda, 1986, s. 413

ponského kapitálu do české ekonomiky a díky společnému členství v různých světových organizacích je naše spolupráce založena na mezinárodním obchodě.

Možná s podivem, ale japonské podniky jsou podle statistik na druhém až třetím místě na žebříčku investorů v České republice. Mezi organizace světového charakteru, které mezi své členy počítají jak Českou republiku, tak Japonsko patří: NATO, OSN, OECD. Na území Čech působí více než sto právnických subjektů, které zastupují různé oblasti od elektroniky, informatiky, výrobu klimatizace, automobily...

Kolín je základnou pro japonskou automobilku Toyota, která ji zde postavila společně s koncernem Peugeot. Její produkce představuje více než 250 000 automobilů a v přepočtu na hlavu se Česká republika stane po dostavbě továrny Hyundai vůbec největším výrobcem aut na světě.

5.2 Český vývoz do Japonska

„Co se nám vybaví při slovech: České stopy v cizině? Hokej? Sklo? Antonín Dvořák? Semtex? Pivo? Knedlíky a česká kuchyně?“⁵⁵

Citátem Davida Vávry, kterým začíná desetidílný pořad České televize, jsem se rozhodla začít i tuto podkapitolu česko-japonských vztahů, v níž se budu zabývat právě vývozem českých výrobků a služeb do Japonska.

Tradičně tedy vyvážíme sklo, a výrobky z něj, skleněnou bižuterii, křišťálové lustry, (Crystalex, Preciosa, Jablonex, společnost Meiwa Corporation bývala téměř výhradním dovozcem českého skla.⁵⁶)

Pokračovat můžeme alkoholem: Pivo Plzeňský Prazdroj dováží japonská firma Nippon Beer KK., pivo Budvar dováží malá japonská firma Ikon, nejrůznější druhy piva od

---

⁵⁵ *Business info | japan bussiness solutions* [online]. 2011 [cit. 2011-08-15]. Japonská ekonomika. Dostupné z WWW: <<http://www.japanbusinesssolutions.com/cs/content/business-info>>.

⁵⁶ stránky dostupné na <<http://www.japanbusinesssolutions.com/cs/comment/reply/4>>

lokálních českých pivovarů (včetně piva Velvet) dováží další malá japonská firma Pštros. Becherovku dováží Union Liquors Co.

Chmel, slad a další výrobky z ČR do Japonska dováží např. Mitsubishi Corporation, zařízení pro minipivovary dováží firma Kanematsu (KGK) Corporation, Obchodní sladovny Prostějov.

O tom, že „Mattoni už není“ by Japonci asi neradi slyšeli, jelikož minerálka stejného názvu se do Japonska dováží firmou Global Water K.K.⁵⁷

Poměrně nedávno začala s japonským trhem spolupracovat firma Linet, dodávající od konce roku 2002, do japonských nemocnic nemocniční lůžka.

V minulých letech patřily mezi významné exportéry směr Japonsko například firmy: BMC, Tchecomalt Group, Bohemia Hop, Top Hop, Nová Huť Export a.s., Škoda Plzeň, Nikom a.s., IVAX, Šmeralovy závody Brno, ČKD Blansko, ŽĎAS, Thonet a další.

5.3 České firmy mající pobočku v Japonsku⁵⁸

Z českých firem, majících pobočku v Japonsku jsem se rozhodla vybrat ty nejznámější: Elmarco s.r.o., svou činnost zahájila v květnu 2006 a zabývá se nanotechnologiemi.

INSTAR ITS Japan, Inc., která v Japonsku působí od roku 2008, tento podnik dodává japonským firmám komplexní řešení energetického managementu.

Moravia IT česká softwarová firma. V Japonsku je od roku 2004.

Zoner software s.r.o. - srpen 2006 byla otevřena pobočka brněnské firmy a to ve městě Ósaka.

---

⁵⁷ *Business Info* [online]. 2011 [cit. 2011-08-15]. Japonsko. Dostupné z WWW: <<http://www.businessinfo.cz/cz/rubrika/japonsko/1000424/>>.

⁵⁸ *Business info | japan bussiness solutions* [online]. 2011 [cit. 2011-08-15]. České firmy mající pobočku v Japonsku. Dostupné z WWW: <www.japanbusinesssolutions.com/cs/content/business-info#3._esk_firmy_maj_c_pobo_ku_v_japonsku>.

Ysoft Japan Ltd. – rokem 2008 zahájila činnost otevřením pobočky v Japonsku česká softwarová firma, zabývající se dodávkou systémů šetřících náklady na digitální tisk.

5.4 Oblasti vývozu a poptávka po českém zboží v Japonsku⁵⁹

Mezi hlavní problém Japonska patří přelidněnost a zároveň stárnutí populace. Tyto okolnosti podpořené navíc vysokou kupní silou, udávají směr domácímu trhu. A to jak pro výrobky, tak i oblast služeb. Obecně je známo, že Japonci jsou velice konzervativní a potrpí si na své tradice a zvyklosti. Změny jsou v japonské společnosti postupné, proto si nejvíce poptávají veškeré zboží a služby, které reflektují postupné změny v japonské společnosti.

„Obchodně-ekonomický úsek Tokio zaznamenává nejčastěji poptávky orientované na tradiční, v Japonsku známé, vývozní položky jako broušené sklo, skleněné pilníky na nehty, lustry, lahvičky pro voňavky, bižuterii, bižuterní korálky, keramiku a porcelán, kuchyňské potřeby, dřevěné hračky, vánoční ozdoby, ohýbaný nábytek, kancelářský nábytek, klobouky a čepice, oděvy, výšivky, látky, kožené tašky a batohy, pivo, víno, chmel, potraviny (cereálie, mák, mražené jahody, víno), konzervovanou zeleninu (okurky), chemikálie (resin, titanium dioxid), stavební materiály a další převážně spotřební zboží.“⁶⁰

Senioři, nebo obecně stárnoucí populace, dává vzniknout novému sektoru služeb určených pro seniory. Celá ekonomika Japonska se přeorientovává na výrobky pro starší občany obecně. Jde tedy o výrobky, které usnadňují život nemocným, méně pohyblivým, stejně jako i výrobky a služby pro lepší využití volného času starších občanů, různé pod-

---

⁵⁹ *Business Info* [online]. 2011 [cit. 2011-08-15]. Japonsko. Dostupné z WWW: <<http://www.businessinfo.cz/cz/rubrika/japonsko/1000424/>>.

⁶⁰ *Japanbusinesssolutions.com* [online]. 2011 [cit. 2011-08-15]. Český vývoz do Japonska. Dostupné z WWW: <<http://www.japanbusinesssolutions.com/cs/comment/reply/4>>.

půrné a doplňkové přípravky pro uchování zdraví (tzn.: vitamíny, léčivé čaje, přírodní výtažky, podporující funkci specifických orgánů apod.)

Jak už jsem zmínila v úvodu, Japonsko je pro mě zemí kontrastů, střetu moderních technologií s lpěním na tradici a zvycích. Proto je v této kapitole nutné uvést i neustálý výzkum, digitalizaci, zavádění nových IT technologií, vývoj a lokalizace softwaru do i-podů, mobilních telefonů apod.

Japonci si velmi cení svého životního prostředí, ostatně, právo na zdravé životní prostředí je součástí jejich ústavy. Ze strany Japonska je zde neustále se zvyšující poptávka po nových technologiích zejména z oblasti ochrany životního prostředí, po nových zdrojích alternativní energie, lékařských přístrojích aj.

5.5 Japonské firmy v ČR⁶¹

Přestože se příliv japonských investic do České republiky v posledních letech výrazně zpomalil, stále tu zůstává více než 227 japonských firem registrovaných v obchodním rejstříku. Jsou to podniky, specializující se na oblast výrobní a oblast služeb.

Asi 85 firem ve výrobní oblasti dodávají do autoprůmyslu a elektroprůmyslu. 3 firmy jsou klasifikovány jako R&D (Olympus Service facility Czech, s.r.o. v Přerově, Panasonic Europe Software Development Laboratory, s.r.o. v Plzni a Panasonic AVC Networks Czech v Plzni).

V oblasti služeb podniká asi 142 japonských firem, povětšinou se jedná o velké i malé obchodní firmy, které u nás podnikají kvůli výrobním firmám. Na vzájemném obchodu v obou směrech, včetně spolupráce na třetích trzích se významně podílejí japonské tradingové společnosti. Jedenáct z nich má v ČR v současné době svá zastoupení, a to včetně pěti největších, jimiž jsou Mitsubishi Corporation, Mitsui & Co., Itochu Corpo-

---

⁶¹ *Japanbusinesssolutions.com* [online]. 2011 [cit. 2011-08-15]. Japonské firmy v ČR. Dostupné z WWW: <http://www.japanbusinesssolutions.com/cs/comment/reply/4#8._Japonsk_firmy_v_R>.

ration, Sumitomo Corporation a Marubeni Corporation. Mezi menší patří Toyota Tsusho Europe S.A. a Meiwa Sales, Co.

Na začátku této podkapitoly jsem uvedla, že se příliv japonských investic do ČR zpomalil a důvody k tomu jsou následující. Faktoru je samozřejmě více, ale stále zůstávají dva největší - globální hospodářské recese a ztráta konkurenceschopnosti České republiky v komparaci s našimi sousedy ve střední a východní Evropě.

6 ČESKO – JAPONSKÁ SPOLUPRÁCE NA POLI KULTURNÍM

S koncem devatenáctého století začali projevovat nadšení pro Japonskou kulturu čeští spisovatelé. Například Julius Zeyer byl jedním z prvních, kdo nám zprostředkoval seznámení s japonskou literaturou v podobě svého díla „Gompači“ a „Komurasaki“. Sakura ve vichřici, je jedna z nejznámějších povídek Joa Hlouchy, spisovatele, který Japonsko dvakrát navštívil a napsal o něm i několik románů. Inspiroval se i architekturou, podle níž si postavil dům v Roztokách u Prahy.

Nejcennějším dílem v období před vznikem ČSR je však dílo Aloise Svojsíka „Japonsko a jeho lid“. Jeho kniha přináší obsáhlý přehled historie, zážitky ze setkání s japonskými obyvateli, kulturní dějiny a lidové zvyky. Stal se opravdovým nadšencem této země a vyzývá Čechy, aby více cestovali do této země. V doslovu své knihy píše: „Japonsko a jeho lid jest snad jediným ještě zbytkem živoucí pohádky lidstva na zeměkouli.“ Je jisté, že od jeho dob prošlo Japonsko, jeho lid a ekonomika značným vývojem, také jeho tvář ztratila ony rysy „živoucí pohádky“, že prošlo hospodářským zázrakem...⁶²

Ovšem i na druhé straně z hlediska obyvatel Japonska, je taktéž patrný velký zájem o českou kulturu. Kulturuu myslím v hlavní řadě klasickou hudbu, proto jsou tak oblíbená například filharmonická vystoupení, hudba Leoše Janáčka – o neskonale větší popularitu se tomuto klasikovi české hudby postaral například japonský spisovatel Haruki Murakami, který jej zmínil, jako oblíbeného skladatele svého hrdiny v románu *1Q84*.⁶³

Hojně navštěvované jsou i filmové projekce filmů, které pořádá například **České centrum Tokijo**, Japonsko-česká společnost a samozřejmě i Japonské Velvyslanectví

---

⁶² JÁNOŠ, Jiří.: *Tajemná země Nippon*, s.171-176

⁶³ MAGEE, C. Max. *The First Lines of Haruki Murakami's 1Q84* [online]. July 18, 2011 [cit. 2011-08-15]. The Millions. Dostupné z WWW: <<http://www.themillions.com/2011/07/exclusive-the-first-lines-of-haruki-murakami%E2%80%99s-1q84.html>>.

v Praze a České Velvyslanectví v Tokiju. Nejprve začněme prezentací České republiky v Japonsku.

Posláním těchto Českých center je především rozvoj dialogu se zahraniční veřejností a podpora aktivní prezentace ČR ve všech oblastech kultury, vědy a školství, obchodu a cestovního ruchu.

Standardem je pomoc při prosazování české kultury do programů předních uměleckých institucí v zemích působení. Česká centra jsou součástí Evropského sdružení národních kulturních institutů EUNIC, je zároveň i příspěvkovou organizací Ministerstva zahraničních věcí ČR.

České centrum Tokio bylo otevřeno v roce 2006 a je součástí velvyslanectví České republiky v Japonsku. Sídlí nedaleko známých tokijských částí Roppongi nebo Aoyama.

Disponuje multimediálním výstavním sálem v suterénu budovy velvyslanectví, informačním střediskem a recepcí v přízemí, kanceláři v prvním patře a knihovnou.

Centrum rozvíjí dialog s japonskou veřejností a médií a prezentuje Českou republiku jako moderní a dynamickou zemi. Realizuje vlastní akce zaměřené na specifika a náročnost japonského publika, spolupracuje s významnými kulturními institucemi po celém Japonsku a podporuje výměnné projekty.

Pokud jde o krajanské asociace, ty v Japonsku nepůsobí. V Japonsku totiž trvale žije pouze 200 českých občanů včetně pracovníků ZÚ – zastupitelského úřadu. Proto svůj vztah k České republice rozvíjí pouze Japonsko-česká společnost.

Tato společnost je v podstatě zájmovou organizací a zaměřuje se především na kulturní a společenské aktivity. V prosinci 2008 se např. na velvyslanectví uskutečnilo setkání "Mikuláš a České Vánoce", zpívaly se české koledy a dětem předal dárky Mikuláš. Členové asociací organizují akce o českém umění a mnohdy pomáhají českým umělcům při jejich hostování v Japonsku.

6.1 Česko-japonská společnost⁶⁴

Česko-japonská společnost je nezávislým a dobrovolným sdružením občanů a právnických osob. Je právním nástupcem Československo-japonské společnosti se sídlem v Praze, registrované Ministerstvem vnitra ČSR dne 6. 6. 1990.

Společnost sdružuje občany a instituce, kteří podporují činnost této společnosti v zájmu rozvoje vzájemně prospěšných a přátelských vztahů mezi národy České republiky a Japonska. Společnost vyvíjí činnost na území České republiky i v zahraničí.

První Česko-japonská (respektive Československo-japonská) společnost byla založena v r. 1946 a v roce 1948 rozpuštěna. V r. 1969 byla její činnost obnovena – a po několika měsících znovu pozastavena. Dnešní ČJS se znovuzrodila v roce 1990.

Současná Česko-japonská společnost svou činnost definuje jako: napomáhání rozvoji vzájemného poznání, porozumění, respektu a inspirace mezi obyvateli ČR a Japonska. Seznamuje Čechy s japonskou kulturou, zvyky a tradicemi, snaží se stimulovat českou veřejnost ke studiu japonštiny, stejně jako i k zájmu o tradiční i soudobé japonské disciplíny.

Česko-japonská společnost si jako své další cíle činnosti stanovila i ve spolupráci s partnerskými organizacemi v Japonsku a ČR tak, aby podporovala a stimulovala zájem Japonců o českou kulturu a tím také napomáhala k integraci japonské komunity v České republice. K lepší asimilaci do místního prostředí.

Tato společnost se zaměřuje především na pořádání různých akcí pro širokou veřejnost, mezi ty obzvláště úspěšné patří například Festival „Česko-japonská inspirace“, Japonské dny v jednotlivých regionech, úspěšná je také akce „Japonsko ve školách“. Pořádá každoroční soutěže v japonštině s názvem „Nihongo benron taikai“, Svátky čaje, zaměřuje se i na duchovno prostřednictvím liturgické hudby vedené v dialogu „Blízké hlasy z dále“ („Tendai šómjó a gregoriánský chorál“).

---

⁶⁴ *Česko-japonská společnost* [online]. 2011 [cit. 2011-08-15]. Dostupné z WWW: <www.japan.cz> platí pro celý oddíl

Prostřednictvím této společnosti je možné naučit se starému řemeslu masáží šia-cu, zapsat se na kurs japonské a české kuchyně, nebo do dílny tradičního divadla a zahrát si tak ve fraškách zvaných „kjógen“.

Mezi nejúspěšnější reprezentativní výstavy Česko-japonské společnosti se řadí především výstava s názvem „Flétna a meč – harmonie a napětí v japonské kultuře“ a „Nihontó – japonský meč“. Obě výstavy proběhly v roce 2005.

Cílem společnosti a zároveň její hlavní činností je:

- získávat a šířit znalosti o Japonsku mezi českou veřejností všemi formami, zejména pořádáním přednášek, kursů, seminářů a symposií, filmových a divadelních představení, koncertů a videoprojekcí, přehlídek, festivalů atd.,
- provádět konsultační a poradenskou činnost, navazovat styky a spolupráci s partnerskými a dalšími kulturními, společenskými nebo hospodářskými organizacemi v Japonsku,
- vyvíjet iniciativy vedoucí k navazování a prohlubování styků a svobodné výměny osob a informací mezi ČR a Japonskem po linii občanské, firemní i státní a po linii společenských, vědeckých a kulturních organizací a institucí, včetně iniciativ napomáhajících rozvoji vzájemně prospěšné obchodní činnosti,
- napomáhat rozšiřování vzájemné informovanosti, včetně vydávání, rozšiřování a výměny publikací a materiálů a spolupráce se sdělovacími prostředky obou zemí,
- napomáhat navazování sesterských styků mezi organizacemi nebo jednotkami územní správy v obou zemích,
- pomáhat při uskutečňování výměnných akcí mládeže, jednotlivců a různých zájmových skupin i při rozvoji cestovního ruchu, organizovat studijní a poznávací cesty a exkurze.
- účastnit se činnosti nevládních mezinárodních organizací,

- podporovat tvorbu, bádání, studium a činnosti, jejichž obsah nebo cíle jsou inspirovány vzájemným působením kultur obou zemí, včetně aspektů filosofických, uměleckých, sportovních, morálních, obecně ekologických atd.,
- vyvíjet součinnost s domácími i zahraničními organizacemi, jejichž činnost se v některé oblasti společenského života zaměřuje na podobné cíle nebo má podobný obsah,
- spolupracovat se státními orgány a institucemi v zájmu prohloubení oboustranně prospěšných vztahů a kontaktů mezi Českou republikou a Japonskem.

Česko-japonská společnost má široké pole působnosti, úplný výčet cílů a činností nalezneme ve stanovách na oficiálních stránkách společnosti.⁶⁵

---

⁶⁵ *Česko-japonská společnost* [online]. 2011 [cit. 2011-08-15]. Dostupné z WWW: <www.japan.cz>.

7 ZÁVĚR

Cíle, této bakalářské práce, tak jak jsem je vytyčila v úvodu, jsou doufám splněny. Práce je rozdělena do několika kapitol, které by měly podat čtenáři hlubší vhled do vzájemných japonsko-českých vztahů. A to z hlediska politiky, diplomacie, historie, obchodní spolupráce i z oblasti kulturní spolupráce.

První oddíl se věnuje politickému systému Japonska, od nutnosti demokratizace ke vzniku ústavy po druhé světové válce. Japonské vládě, parlamentu i stranickému systému. Snažila jsem se vysvětlit důvody, proč je nyní u moci opoziční strana. Zaměřila jsme se na ústavu i složitost volebního systému, používaného do roku 1993. V závěru této kapitoly jsem se rozhodla představit císaře Akihita a jeho životopisem tento oddíl uzavřít.

Japonsko-české vztahy do tzv. „sametové revoluce“ a pádu komunismu v Československé republice, tedy do roku 1989, jsou poměrně obsáhlou kapitolou. Začínám v ní historickými počátky vzájemných kontaktů, přes první světovou válku a vznik Československé republiky, pomoci Japonců našim legionářům, po náhlé odcizení v průběhu druhé světové války, obdiv k Hitlerovi a nacistickému Německu, až nucenou kapitulaci Japonska v roce 1945. Kapitola se zabývá i opětovným navázáním normativních vztahů mezi Československou republikou a Japonskem.

Ve třetí kapitole se přesunuji do období po roce 1989, hlavně na změny ve společnosti, na přeměnu politického systému státu v parlamentní demokracii. V ekonomice zase na transformaci centrálně plánovaného hospodářství na tržní ekonomiku. Snažila jsem se shrnout naši kooperaci, která byla po rozdělení Československa nejvíce zaměřena na kulturu školství, vzájemné návštěvy politických činitelů, obzvláště na návštěvu císaře a císařovny, až po rychle se rozrůstající oblast obchodní spolupráce a zájmu japonských investorů o spolupráci s naší republikou.

Čtvrtá kapitola, která pojednává o významných osobnostech, jenž nějakým způsobem ovlivnily vzájemné propojení japonsko-českých vztahů, jsem se zaměřila na diplomatické zástupce současné i minulé, na podnikatele a architekty. Inspirací mi k tomu

byl zejména 10-ti dílný počin architektonické dvojice Lipus-Vávra s názvem Šumná města.

O vzájemné spolupráci v oblasti hospodářství, obchodu a ekonomie se více dozvíte v páté předposlední kapitole. Zmiňuji zde nejen historické počátky, ale i současnou oblast vývozu, poptávaného zboží a spolupráci v oboru podnikání a v posledním desetiletí i proměnu trhu, v návaznosti na stárnoucí populaci.

Kulturní spolupráce mezi oběma státy uzavírá tuto práci, je zaměřena především na Česko-japonskou společnost, její vznik, činnost a základní hodnoty. Seznamuje Čechy s japonskou kulturou, zvyky a tradicemi. Díky její činnosti se můžeme naučit japonsky, seznámit se s rituálem čajového obřadu nebo kaligrafii. Dále na České centrum Tokio, které je součástí velvyslanectví České republiky v Japonsku. České centrum nejen, že reprezentuje Českou republiku v Japonsku, pomáhá také organizovat akce o českém umění a mnohdy pomáhají českým umělcům při jejich hostování v Japonsku.

V přílohách naleznete tabulky organizací, kterých je Japonsko členem, vzájemných návštěv politických činitelů i jednotlivé zastoupení politických stran v horní i dolní komoře parlamentu.

Japonsko – každý si představí, něco jiného, někdo samuraje, někomu se vybaví technika, pro mě je ale Japonsko zemí kontrastů, kde se střetává nové se starým, tradice zvyků a řemesel v kontrastu s nejnovější technologií. Země, jejíž návštěva je pro Čechy poněkud z ruky, ale zároveň ovlivňuje naše každodenní životy. A právě svou rozdílností si mě Japonsko získalo a rozhodla jsme se jím zabývat hlouběji.

8 ZDROJE

Seznam použité literatury:

JANOŠ, Jiří. *Tajemná země Nippon*. Vyd. 1. V Praze : Knižní klub, 1994. 212 s., [16] obr. příl. (barev.) ISBN 8071760552.

Kdo byl kdo ve Druhé světové válce. sestavil John Keegan ; [z anglického originálu .. přeložila Lenka Libosvárovská]. 2. dopl. vyd. Brno : Barrister & Principal, 2002. 297 s. Encyklopedie. ISBN 80-86598-06-3.

ŘÍCHOVÁ, Blanka. *Úvod do současné politologie: [srovnávací analýza demokratických politických systémů]*. Vyd. 1. Praha :Portál, 2002. 207 s ISBN 8071786284.

SARTORI, Giovanni. *Srovnávací ústavní inženýrství: zkoumání struktur, podnětů a výsledků*. Vyd. 1. Praha: Sociologické nakladatelství, 2001. 238 s (Studijní texty ; 22. svazek) ISBN 808585094X.

VASILJEVOVÁ, Z.: *Dějiny Japonska*, Praha: Svoboda, 1986, ISBN: 25-088-86

Ostatní zdroje

Annmn's web [online]. 2011 [cit. 2011-08-15]. Hirohito a 2. Světová válka. Dostupné z WWW: <<http://annmnsweb.webnode.cz/products/hirohito-a-2-svetova-valka/>>.

ArchiWeb [online]. 2011 [cit. 2011-08-15]. Jan Letzel . Dostupné z WWW: <<http://www.archiweb.cz/architects.php?type=arch&place=&action=show&id=2567>>.

Business Info [online]. 2011 [cit. 2011-08-15]. Japonsko. Dostupné z WWW: <<http://www.businessinfo.cz/cz/rubrika/japonsko/1000424/>>.

Business Info [online]. 2011 [cit. 2011-08-15]. Japonsko: Vnitropolitická charakteristika. Dostupné z WWW: <<http://www.businessinfo.cz/cz/sti/japonsko-vnitropoliticka-charakteristika/2/1000424>>.

Business info | japan bussiness solutions [online]. 2011 [cit. 2011-08-15]. České firmy mající pobočku v Japonsku. Dostupné z WWW:

<www.japanbusinesssolutions.com/cs/content/business-info#3.__esk__firmy_maj_c__pobo_ku_v_japonsku>.

Business info | japan bussiness solutions [online]. 2011 [cit. 2011-08-15]. Japonské firmy v ČR. Dostupné z WWW: <http://www.japanbusinesssolutions.com/cs/comment/reply/4#8._Japonsk__firmy_v__R>.

Business info | japan bussiness solutions [online]. 2011 [cit. 2011-08-15]. Japonská ekonomika. Dostupné z WWW: <<http://www.japanbusinesssolutions.com/cs/content/business-info>>.

Česko-japonská společnost [online]. 2011 [cit. 2011-08-15]. Dostupné z WWW: <www.japan.cz>.

ČT24 [online]. 31. 8. 2009 [cit. 2011-08-15]. Vítězem přelomových japonských voleb je po půl století opozice. Dostupné z WWW: <www.ceskatelevize.cz/ct24//svet/65352-vitezem-prelomovych-japonskych-voleb-je-po-pul-stoleti-opozice>.

HOLÝ, Petr. *Expo 2005* [online]. 2005 [cit. 2011-08-15]. Inženýři, stavitelé, architekti. Dostupné z WWW: <http://www.expo2005.cz/cs/magazine/magazine_200507/article_12.shtml>.

House of councillors [online]. 2011v [cit. 2011-08-15]. The Constitution of Japan. Dostupné z WWW: <<http://www.sangiin.go.jp/eng/law/center.htm>>.

IDNES [online]. 14. května 2011 [cit. 2011-08-15]. Vytvářel architekturu smrti. Tragédie skvělého českého architekta. Dostupné z WWW: <http://bydleni.idnes.cz/vytvarel-architekturu-smrti-tragedie-skveleho-ceskeho-architekta-1d4-/architektura.aspx?c=A110513_194632_architektura_rez>.

Japan Business Solutions [online]. 2011 [cit. 2011-08-15]. Japan bussiness solutions. Dostupné z WWW: <www.japanbusinesssolutions.com>.

Japonsko - země vycházejícího slunce [online]. 2010 [cit. 2011-08-15]. Politický systém Japonska. Dostupné z WWW: <<http://www.japonsko.tnet.cz/politika.htm>>.

KRYSTLÍK, Tomáš. *Zvědavec* [online]. 11.11.2008 [cit. 2011-08-15]. Okolnosti zrodu ČSR - část III. Dostupné z WWW: <<http://www.zvedavec.org/komentare/2008/11/2855-okolnosti-zrodu-csr-cast-iii.htm?sort=velikost>>.

MAGEE, C. Max. *The First Lines of Haruki Murakami's 1Q84* [online]. July 18, 2011 [cit. 2011-08-15]. The Millions. Dostupné z WWW: <<http://www.themillions.com/2011/07/exclusive-the-first-lines-of-haruki-murakami%E2%80%99s-1q84.html>>.

Ministerstvo zahraničních věcí České republiky [online]. 2011 [cit. 2011-08-15]. Vyslanci Československa do roku 1948. Dostupné z WWW: <[http://www.mzv.cz/jnp/cz/o_ministerstvu/specializovany_archiv_mzv/velvyslanci_ceskoslovenska_do_roku_1948\\$2548.html?action=setMonth&year=2011&month=2](http://www.mzv.cz/jnp/cz/o_ministerstvu/specializovany_archiv_mzv/velvyslanci_ceskoslovenska_do_roku_1948$2548.html?action=setMonth&year=2011&month=2)>.

Mzv.cz [online]. 2003 [cit. 2011-07-16]. Navázání diplomatických styků a meziválečný vývoj. Dostupné z WWW: <http://www.mzv.cz/tokyo/cz/politicke_vztahy/politicke_vztahy_historie_a_soucasnost/navazani_diplomatickych_styku_a.html>.

Mzv.cz [online]. 2003 [cit. 2011-07-12]. Politické vztahy na počátku 21. století. Dostupné z WWW: <http://www.mzv.cz/tokyo/cz/politicke_vztahy/politicke_vztahy_historie_a_soucasnost/index.html?page=2>.

MOTÝL, Ivan. *Týden.cz* [online]. 16.10.2010 [cit. 2011-08-15]. Ve škodovce jezdí rakouský premiér i bohaté Japonky . Dostupné z WWW: <http://www.tyden.cz/rubriky/media/stolety-kuryr/ve-skodovce-jezdi-rakousky-premier-i-bohate-japonky_183669.html>.

Nadace Tomáše Bati [online]. 2011 [cit. 2011-08-15]. Historie. Dostupné z WWW: <www.batova-vila.cz/CZ/Nadace-Tomase-Bati-Historie.html>.

Šumné stopy [online]. 2011 [cit. 2011-08-15]. Antonín Raymond a jeho následovníci. Dostupné z WWW: <<http://www.ceskatelevize.cz/porady/10262550261-sumne-stopy/210522162350006-antonin-raymond-a-jeho-nasledovnici>>.

Šumné stopy [online]. 2011 [cit. 2011-08-15]. Architekt Jan Letzel píše mamince. Dostupné z WWW: <<http://www.ceskatelevize.cz/porady/10262550261-sumne-stopy/210522162350001-jan-letzel/4983-architekt-pise-mamince/>>.

Šumné stopy [online]. 2011 [cit. 2011-08-15]. Jan Letzel. Dostupné z WWW: <<http://www.ceskatelevize.cz/porady/10262550261-sumne-stopy/210522162350001-jan-letzel/>>>.

The Imperial Household Agency [online]. 2011 [cit. 2011-08-15]. Their Majesties the Emperor and Empress. Dostupné z WWW: <<http://www.kunaicho.go.jp/e-about/activity/activity01.html>>.

Velvyslanectví České republiky v Tokiu [online]. 2011 [cit. 2011-08-15]. Politické vztahy (historie a současnost). Dostupné z WWW: <http://www.mzv.cz/tokyo/cz/politicke_vztahy/politicke_vztahy_historie_a_soucasnost>

Velvyslanectví České republiky v Tokiu [online]. Prosinec 2010 [cit. 2011-08-15]. Životopis velvyslance Ing. Kateřina FIALKOVÁ. Dostupné z WWW: <http://www.mzv.cz/tokyo/cz/o_velvyslanectvi/velvyslanec/index.html>.

Wikipedia.org [online]. 18. July 2011 [cit. 2011-08-15]. Harukazu Nagaoka. Dostupné z WWW: <http://en.wikipedia.org/wiki/Harukazu_Nagaoka>.

Wikipedia.org [online]. 2011 [cit. 2011-08-15]. Památník míru v Hirošimě. Dostupné z WWW: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Pam%C3%A1tn%C3%ADk_m%C3%ADru_v_Hiro%C5%A1im%C4%9B>

9 PŘÍLOHY:

9.1 Příloha č. 1: Smlouvy ČR a Japonska, Zastupitelství ČR v Japonsku

Přehled bilaterálních smluv s ČR

V roce 1994 došlo k výměně not mezi ZU Japonska a MZV ČR v Praze. Tímto aktem byla mezi stranami formálně uznána sukcese ČR do smluv, které byly uzavřeny mezi Japonskem a Československou republikou (a které byly účinné ke dni jeho zániku). Jedná se o tyto dokumenty:

- Protokol o obnovení normálních styků mezi Československou republikou a Japonskem, Londýn, 13. 2. 1957, vyhl. č. 26/1958 Sb.
- Dohoda o kulturní spolupráci mezi vládou Československé socialistické republiky a vládou Japonska, Tokio, 20. 1. 1976, vyhl. č.81/1976 Sb.
- Dohoda o vědeckotechnické spolupráci mezi vládou Československé socialistické republiky a vládou Japonska, Praha, 13. 11. 1978
- Dohoda mezi vládou České a Slovenské Federativní republiky a vládou Japonska o udělení kulturního grantu Divadlu Oldřicha Stibora v Olomouci, Praha, 20. 12. 1991
- Po 1. 1. 1993 uzavřela Česká republika s Japonskem následující bilaterální dohody:
- Dohoda mezi vládou České republiky a vládou Japonska o udělení kulturního grantu Divadlu na Vinohradech, Praha, 22. 3. 1994
- Dohoda mezi vládou České republiky a vládou Japonska o udělení kulturního grantu Janáčkovu divadlu v Brně, Praha, 20. 3. 1995
- Dohoda mezi vládou České republiky a vládou Japonska o udělení kulturního grantu Divadlu J. K. Tyla v Plzni, Praha, 5. 2. 1996

- Na základě jednostranných opatření české a japonské strany byla s platností od 17.3.1996 (ve vztahu k vízům do ČR) a 23. 4. 1996 (ve vztahu k vízům do Japonska) zrušena vízová povinnost pro držitele diplomatických a služebních pasů
- Dohoda mezi vládou České republiky a vládou Japonska o udělení kulturního grantu Českému svazu juda, Praha, 7. 3. 1997
- Dohoda mezi vládou České republiky a vládou Japonska o udělení kulturního grantu Národnímu muzeu v Praze, Praha, 21. 8. 1997
- Na základě jednostranných opatření české a japonské strany byla s platností od 15. 8. 1998 pro japonské občany a od 10. 9. 1998 pro české občany zrušena vízová povinnost mezi oběma zeměmi, Praha 10. 7. 1998
- Dohoda mezi vládou České republiky a vládou Japonska o udělení kulturního grantu Univerzitě Karlově v Praze, Praha, 15. 12. 1998
- Dohoda mezi vládou České republiky a vládou Japonska o udělení kulturního grantu Národní galerii v Praze, Tokio, 17. 5. 1999
- Dohoda mezi vládou České republiky a vládou Japonska o udělení kulturního grantu Státní filharmonii Brno, Praha, 11. 12. 2000
- Dohoda mezi vládou České republiky a vládou Japonska o udělení kulturního grantu Moravsko-slezskému národnímu divadlu v Ostravě, Praha, 11. 4. 2002
- Dohoda mezi vládou České republiky a vládou Japonska o udělení kulturního grantu Univerzitě Palackého v Olomouci, Praha, 20. 3. 2003

zdroj:<http://www.businessinfo.cz/cz/sti/japonsko-zahranicne-politicka-orientace/3/1000424//19.04.11/19:48>

9.2 Příloha č. 2: Velvyslanectví ČR v Tokiu

Adresa zastupitelského úřadu pro Českou republiku v Tokiu⁶⁶

2-16-14, Hiroo, Shibuya-ku

Tokyo, 150- 0012

Tel: (+81-3) 3400 8122/3

Mobilní tel: (+81) 9077118159

Fax: (+81-3) 3400 8124

e-mail: tokyo@embassy.mzv.cz

URL: <http://www.mzv.cz/tokyo>

Titulář, jenž v současné době působí na pozici vedoucího ZÚ : Jaromír Novotný

Honorární konzulát v Kobe

Mr. Hiroshi Takikawa - honorární konzul

4-2-12, Isobe-dori

Chuo-ku, Kobe 651-0084

Tel: (+81-78) 252-2820

e-mail: kobe@honorary.mzv.cz

Popis cesty na velvyslanectví

Na velvyslanectví se dopravíte z letiště Narita. Pokud chcete do centra města, použijte metro, neboť se jedná o nejrychlejší způsob. Rozhodnete-li se použít metro, jedte buď linkou JR (Japan Railways) směrem na Tokyo-eki. Další možnost je nasednout na linku Keisei na stanici Ueno.

Obě linky se nacházejí v samotném centru města. Stanice linky Ueno se lze také dopravit přestoupíte-li na metro Hibiya. Využijete-li trať JR budete muset na konečné

---

⁶⁶http://www.mzv.cz/tokyo/cz/viza_a_konzularni_informace/konzularni_usek/do_prava_na_velvyslanectvi_jak_se_k_nam.html/17.03.11/22:26

zastávce Tokyo-eki přestoupit na další linku JR. Tou je Yamanote směr Shibuya. Využitím tohoto způsobu je Vaše výstupní stanicí Ebisu.

Obě dvě, stanice Ebisu i Hiroo se nacházejí asi 15-25 minut chůze od budovy velvyslanectví. Je-li Vaším záměrem dostat se na honorární konzulát v Kóbe je dobré použít taxi.

9.3 Příloha č. 3: Tabulky

Tabulka č. 1: Seznam mezinárodních organizací, jichž je Japonsko řádným členem⁶⁷

Zkratka organizace	Anglický název	Český název	Vznik členství	Poznámka
OECD	Organization for Economic Cooperation and Development	Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj	1964	
UN	United Nations	Organizace spojených národů (OSN)	1956	
UNCTAD	U.N. Conference on Trade and Development	Konference OSN o obchodu a rozvoji		
UNESCO	U.N. Educational, Scientific and Cultural Organization	Organizace OSN pro výchovu, vědu a kulturu	1951	
UNIDO	U.N. Industrial Development Organization	Organizace OSN pro průmyslový rozvoj	1966	
UPU	Universal Postal Union	Světová poštovní unie	1877	
WCO	World Customs Organization	Světová celní organizace		
WHO	World Health Organization	Světová zdravotnická organizace		
WIPO	World Intellectual Property Organization	Světová organizace duševního vlastnic-		

⁶⁷ <http://www.businessinfo.cz/cz/sti/japonsko-zahranicne-politicka-orientace/3/1000424//19.04.11/19:42>

		tví		
WMO	World Meteorological Organization	Světová meteorologická organizace	1950	
WTO	World Trade Organization	Světová obchodní organizace	1995	
MIGA	Multilateral Investment Guarantee Agency	Multilaterální agentura investiční záruky	1988	je součástí skupiny Světové banky

Zkratka organizace	Anglický název	Český název	Vznik členství	Poznámka
BIS	Bank for International Settlements	Banka pro mezinárodní platby	1930	členem je Bank of Japan
FAO	Food and Agriculture Organization of the U.N.	Organizace OSN pro výživu a zemědělství	1951	
IAEA	International Atomic Energy Agency	Mezinárodní agentura pro atomovou energii	1957	
IBRD	International Bank for Reconstruction and Development	Mezinárodní banka pro obnovu a rozvoj	1952	IBRD je součástí Světové banky
ICSID	International Centre for Settlement of Investment Disputes	Mezinárodní centrum pro řešení investičních sporů	1967	ICSID je součástí Světové banky
ICAO	International Civil Aviation Organization	Mezinárodní organizace pro civilní letectví		
IDA	International Development Association	Mezinárodní asociace pro rozvoj	1960	IDA je součástí Světové banky
IEA	International Energy Agency	Mezinárodní agentura pro energii	1974	
IFAD	International Fund for Agricultural Development	Mezinárodní fond pro rozvoj zemědělství	1977	
IFC	International Finance Corporation	Mezinárodní finanční korporace	1956	IFC je součástí Světové banky
ILO	International Labour Organization	Mezinárodní organizace práce		
IMF	International Monetary Fund	Mezinárodní měnový fond (MMF)	1952	
IMO	International Maritime Organization	Mezinárodní námořní organizace	1958	
Interpol	International Criminal Police Organization	Mezinárodní organizace kriminální policie		
IOM	International Organization for Migration	Mezinárodní organizace pro migraci		
ITU	International Telecommunication	Mezinárodní telekomunikační unie	1932	

Tabulka č. 2: Seznam mezinárodních organizací a regionálních uskupení, ve kterých má Japonsko statut pozorovatele⁶⁸

Zkratka organizace	Anglický název	Český název	Získání statutu	Poznámka
ASEAN	Association of Southeast Asian Nations	Sdružení zemí jihovýchodní Asie	1997	účast v dialogu ASEAN+3
CoE	Council of Europe	Rada Evropy	1996	statut pozorovatele
CERN	European Organization for Nuclear Research	ResearchEvropská laboratoř pro fyziku částic	1995	statut pozorovatele
LAIA	Latin American Integration Association	Asociace pro latinskoamerickou integraci	2004	statut pozorovatele
OAS	Organization of American States	Organizace amerických států	1973	statut pozorovatele
OSCE	Organization for Security and Cooperation in Europe	Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě (OBSE)	1992	statut partnerské země

---

⁶⁸ <http://www.businessinfo.cz/cz/sti/japonsko-zahranicne-politicka-orientace/3/1000424/>

Tabulka č. 3: Stručný přehled vzájemných návštěv vládních činitelů po roce 1989⁶⁹

Z Japonska do České republiky

Rok	Měsíc	Jména/pozice zástupců
1994	Prosinec	Vládní vyslanec Nobuo Matsunaga
1995	Září	Komise sněmovny reprezentantů pro zahraniční věci
1996	Srpen	Bývalý ministr zahraničních věcí Yohei Kono
1996	Září	Bývalý ministr zahraničních věcí Kamon Muto
1996	Říjen	Její výsost princezna Sayako

Z České republiky do Japonska

Rok	Měsíc	Jména/pozice zástupců
1993	Duben	Ministr hospodářství Karel Dyba
1995	Srpen	Ministr školství, mládeže a tělovýchovy Ivan Pilip
1995	Prosinec	Prezident Václav Havel
1996	Září	Předseda vlády Václav Klaus
1996	Říjen	Ministr průmyslu a obchodu Vladimír Dlouhý
1997	Prosinec	Předseda senátu Petr Pithart
1999	Říjen	Ministr zahraničních věcí Jan Kavan

---

⁶⁹ <http://www.businessinfo.cz/cz/sti/japonsko-zahranicne-politicka-orientace/3/1000424/>

1999	Říjen	První dáma Dagmar Havlová
2000	Červen	První místopředseda senátu Ivan Havlíček
2002	Únor	Ministr financí Jiří Rusnok

Tabulka č. 4: Politický systém Japonska – Parlament

	Sněmovna radních	Sněmovna reprezentantů
Minimální věk voliče	20	
Minimální věk kandidáta	30	25
Volební systém		
systém poměrného zastoupení	1 celonárodní obvod	11 národních obvodů
většinový systém	47 prefekturních obvodů	300 jednomandátových obvodů
Počet členů		
volených systémem poměrného	98	180
volených většinovým systémem	149	300
funkční období	6 let (polovina členů se obměňuje každé tři roky)	4 roky, může být rozpuštěna předčasně

zdroj: <http://www.referaty10.com/referat/Ostatni/2/tema-2-32-Ostatni.php>

Tabulka č. 5: Rozložení sil v Dolní komoře japonského parlamentu

	2000	2003	2005	3/2011
Demokratická strana Japonska (DPJ)	127	177	112	307
Liberalně demokratická strana (LDP)	233	237	295	117
Nové Komeito (NK)	31	34	31	21
Japonská komunistická strana (JCP)	20	9	9	9
Sociálně-demokratická strana (SDP)	19	6	7	6
"Vaše strana" (Your Party)	-	-	-	5
Nová lidová strana (PNP)	-	-	6	4
Strana úsvitu (Sunrise Party)	-	-	-	2
Skupina na ochranu národních zájmů a života občanů	-	-	-	3
Nezávislí	21	13	20	5

zdroj:<http://www.businessinfo.cz/cz/sti/japonsko-vnitropoliticka-charakteristika/2/1000424/>

Tabulka č. 6: Rozložení sil v Horní komoře japonského parlamentu

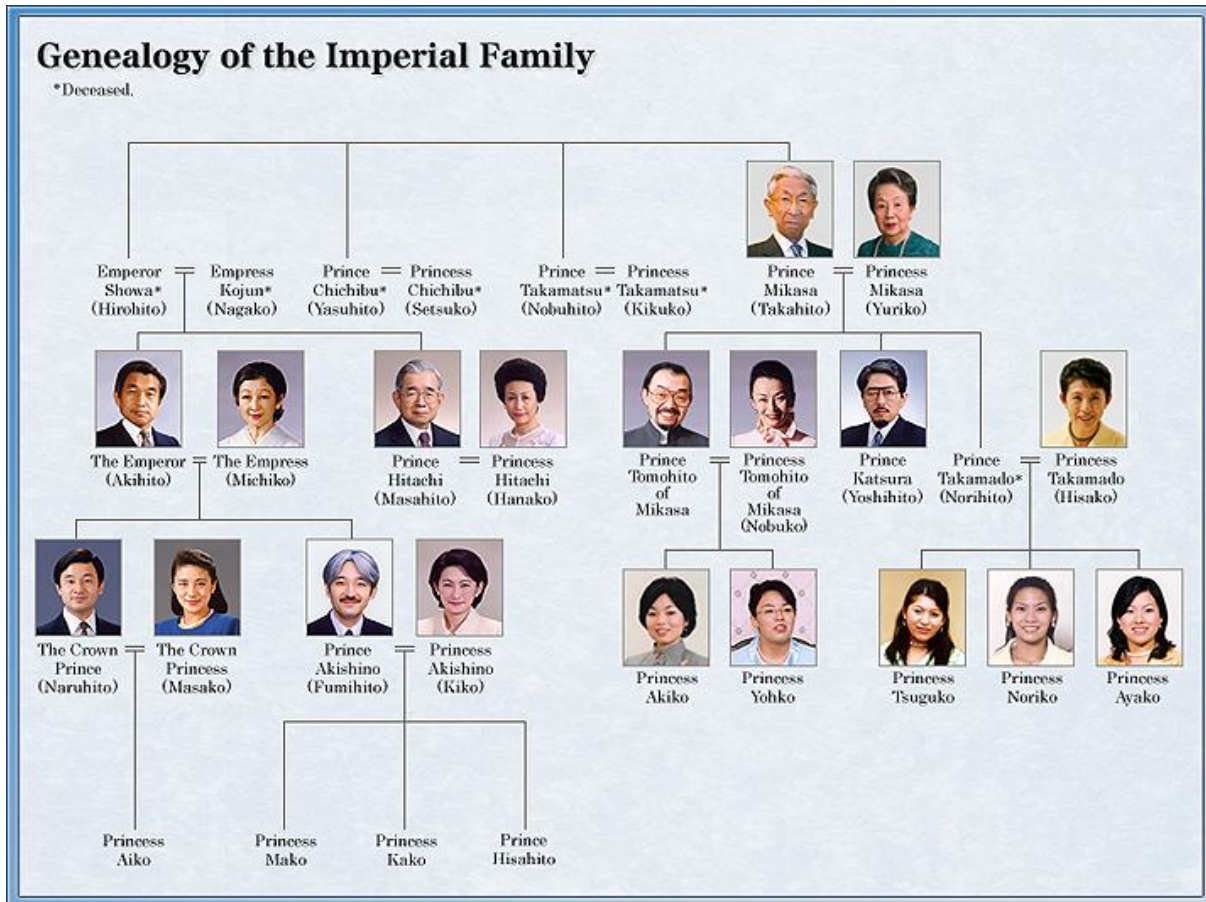
	2001	2004	2005	3/2011
Demokratická strana Japonska (DPJ)	-	-	83	107
Liberalně demokratická strana (LDP)	65	49	112	83
Nové Komeito	13	11	24	19
"Vaše strana" (Your Party)	-	-	-	11
Japonská komunistická strana (JCP)	5	4	9	6
Sociálně-demokratická strana (SDP)	3	2	6	4
Nová lidová strana (PNP)	-	-	4	3
Strana úsvitu (Sunrise Party)/ Strana nové obrody (New Renaissance Party)	-	-	-	5
Nezávislí	2	5	4	4

zdroj:<http://www.businessinfo.cz/cz/sti/japonsko-vnitropoliticka-charakteristika/2/1000424/>

10 OBRAZOVÁ PŘÍLOHA:

Obrázek č. 1:

Rodokmen císařské rodiny

Obrázek č. 2: Jejich Veličenstva

Obrázek č. 3: Svatební obřad (1959)

zdroj: <http://www.kunaicho.go.jp/e-about/activity/activity01.html>

Obrázek č. 4: Tomáš Baťa s rodinou

zdroj: www.batova-vila.cz

Obrázek č. 5: Jan Letzel

zdroj: <http://aktualne.centrum.cz/zahranici/clanek.phtml?id=612920>

Obrázek č. 6: Kostra průmyslového paláce v Hirošimě

zdroj:<http://www.ceskatelevize.cz/porady/10262550261-sumne-stopy/210522162350001-jan-letzel/>

Obrázek č. 7: MacArthur a císař Hirohito

zdroj: <http://anmnsweb.webnode.cz/products/hirohito-a-2-svetova-valka/>

Obrázek č. 8: Šigeru Jošida

zdroj: <http://vojta-vojta.blogspot.com/2007/09/djiny-japonska-potet-ve-vru-vlek.html>

Obrázek č. 9: Znak Japonské vlády

Zlatý kříž na modrém poli – Symbol vlády a politiky Japonska

zdroj: http://en.wikipedia.org/wiki/File:Go-shichi_no_kiri_crest_2.svg/12.07.11/02:42

Obrázek č. 10: Japonské souostroví

zdroj: <http://www.kaftanek.estranky.cz/clanky/1238512378--mapy/mapajapon/>18.07.11/16:13